

LAISKA

LIETUVIAMS

-12

1

9

6

4

H. Perrin KAS YRA KALĖDOS	361
B. Markaitis, S. J. TIEK ŽMOGUS, KIEK KITIEMS GERO DUODA	364
B. Krištanavičius, S. J. PUSĖ ŽMONIJOS ALKANA	368
S. Palubinskienė MYLĖJIMO PSICHOLOGIJA	370
A. Grauslys HENRI PERRIN, KUNIGAS - DARBININKAS — II	372
A. Kezys, S. J. DONELAIČIO "METAI" (foto reportažas)	376-380
G. Procuta JAUNIMĄ REIKIA INFORMUOTI APIE LIETUVĄ	381
Redaktorius SŪDNA DIENA IR MIŠIŲ PRASMĖ	382
J. Venckus, S. J. KODĖL JĖZUITU ORDINAS BUVO PANAIKINTAS	384
K. Trimakas, S. J. TĖTI, DUOK MAN DOLERĮ!	386
VI. Ramojus DIEVAS MOKSLININKŲ LŪPOSE	389
St. Yla MEILĖS INTRYGA	390
K. Bučinyš, O.F.M. EKRAMO MIRGESY SKAITYTOJO ŽODIS	392
1964 METU TURINYS	395

LAIŠKAI LIETUVIAMS — Tėvų Jėzuitų leidžiamas reli-
ginės ir tautinės kultūros mėnesinis žurnalas.

Redaktorius Kęstutis Trimakas, S. J.

Redakcijos nariai Gediminas Kijauskas, S. J.

Dr. Arūnas Liulevičius

Administratorius Petras Kleinotas, S. J.

Viršelis ir vinjetės Algirdo Kurausko

Fotografijos Algimanto Kezio, S. J.

Adresas 2345 W. 56th St., Chicago, 111. 60636

Telefonas REpublic 7-8400

Spaustuvė Immaculata Press, Putnam, Conn.

Prenumerata metams 3 dol.

LETTERS TO LITHUANIANS. Published monthly except July and August, when bi-monthly, by The Jesuit Fathers of Della Strada, Inc. Yearly subscription \$3.00, single copy 30c.. Entered as second class matter and 2nd class postage paid at the Post Office, Chicago, Ill. and additional office of mailing in Thompson, Connecticut.

Kas yra Kalėdos ...

VIS LABIAU įsitikinu, kad visa problema glūdi ne tiek “pagoniškoje aplinkoje”, kiek mumyse — kiek mes neatitinkame tikro apaštališko gyvenimo reikalavimus... Kai siūloma “išsiskverbti ir liudyti”, aš norėčiau pirma patarti “apsivalyti ir grįžti prie Evangelijos”... Kaip niekad anksčiau, vis labiau suvokiū, kokios įtakos masėms gali turėti žmonės, kurie kartu su ja galvoja, dirba ir gyvena... Mums patiems būtinai reikia išeiti iš savo geto. Juk kaip dažnai užsidarome savo bažnyčiose, savo laikraščiuose, savo draugijose, savo labdaros darbuose. Katalikų veikla turi stengtis nevirsti brolija, bet susitikti su masėmis, jomis rūpintis ir joms tarnauti, kad duotų gyvybės visam išsisėmusiam pasauliui... Viena yra aišku, kad nesiklausome neturtingųjų balso, o jei kas pradeda jo klausytis, tas įtarinėjamas. Sutinku, kad liūdna tai pasakyti kaip tik prieš Kalėdas, bet jos kaip tik atnešė viltį vargšams ir tiems, kuriems sunku viltis... O kad Kristus iš naujo užgimtų kiekviename iš mūsų, jog tuo būdu jo grožis ir gerumas pagaliau nušvistų pro mūsų iškreiptus bruožus! Kalėdos — tai Kristaus apsireiškimas ir pasirodymas per krikščionis... Tuo keliu mes pilniau atskleidžiame pasaulio sudievinimo planą — Kristų, Dievo įstatytą žmonijos širdin, ir pačią žmoniją, lyg vieną asmenį kartu su juo, pamažu pabundančią, amžiams slenkant (kas Dievo akyse užtrunka tik tiek, kiek šypsena ar paskutinis šokio žingsnis), pamažu pažadinamą meilei, Dievo atvaizdui, kurį nešioja kiekvienas žmogus savo širdyje, o visa žmonija savo gelmėse.

Henri Perrin, kunigas - darbininkas

GYVENIMUI TEKANT

Redakcija ir Administracija sveikina skaitytojus Kalėdų ir Naujų Metų proga

■ ŽMONĖS SU MUMIS

Kai kas sako, kad skaičiai nieko nereiškia. Tai tiesa, jei tie skaičiai telieka tik ant popieriaus. Tačiau jei jie nusako gausumo tikrovę, jei jie pulsuoja gyvybe, o ypač jei už kiekvieno vieneto yra žmogus, tada ir skaičiai tampa gyvais.

Pagal paskutinį Jungtinių Tautų pranešimą, 1962 m., pasaulyje buvo 3,135,000,000 žmonių, per metus priaugant dar po 60 milijonų.

Šiuo metu apie 20% visos žmonijos gyvena komunistinėj Kinijoje, t. y. apie 670 — 680 milijonų. 1962 m. Indija turėjo 449 milijonus gyventojų. Sovietų Sąjunga — 221, JAV — 187, Indonezija — 98, Pakistanas — 97, Japonija — 95, Brazilija — 75, Vakarų Vokietija — 55, Anglija — 53. Maždaug du trečdaliai viso pasaulio gyventojų yra suminėtuose kraštuose. Ploto atžvilgiu didžiausi kraštai yra Sovietų Sąjunga, Kanada, komunistinė Kinija, JAV, Brazilija, Australija, Indija ir Argentina.

Jei šie skaičiai būtų tik ant popieriaus, galėtume juos tuoj pat užmiršti. Bet už kiekvieno iš jų yra asmuo; už vieno — tu, už kito — aš. Baigdami 1964 m., prisimename, kad mus visus riša bendras gyvenimas, bendri rūpesčiai, bendra istorija, atsakomybė ir bendras likimas.

■ BADAS MŪSŲ TARPE...

Sotiems neįtikinamai skamba oficialios Jungtinių Tautų žinios, kad daugiau kaip pusė žmonijos tebegyvena nuolatos išalkusi, kad kasdien iš bado miršta 10,000 žmonių ir kad 10 metų bėgyje vien Indijoje iš alkio mirs 50,000,000 vaikų, jei laiku nebus suteikta pagalba. Tuo tarpu sočius kraštuose, o ypač JAV, valgoma ne tik iš reikalo, bet ir iš nuobodumo. Badas seniai mūsų tarpe, tik mes jo nepastebėjome.

362

■ ...KURĮ PRADE DAM PASTEBĖTI

Badą ir sotieji pradeda pastebėti. Jungtinių Tautų iniciatyva jau 1963 m. birželio mėnesį Washingtone buvo sušauktas specialistų Pasaulinis Maisto Kongresas apsvarstyti situaciją ir strategiją kovai prieš badą. Dedamos pastangos planus palaipsniui įgyvendinti. Didžiausios kliūtys — lėšų stoka.

■ POPIEŽIAUS TIARA

Katalikų misijonieriai tautas nedateklyje rėmė maistu ir kitomis priemonėmis. Tačiau visko dar yra per mažą. Atsivėrus diskusijoms apie tarpusavį tautų bendradarbiavimą, pasaulietis James Norris atkreipė Visuotinio Bažnyčios Suvažiavimo dėmesį į neturtingąsias tautas ir prašė paskelbti "atsišaukimą veiklai...", kad katalikai pilnai prisidėtų prie pasaulinio masto ofenzivos prieš neturtą". Tuoj po to Vokietijos primatas Koelno kardinolas Frings, pritardamas, pasiūlė įsteigti sekretoriata, kuris koordinuotų tarptautinę katalikų šalpos veiklą ir bendradarbiautų su kitomis tarptautinėmis šalpos organizacijomis bei pačiomis Jungtinėmis Tautomis. Šalia to, vyskupas Swansstrom priminė vyskupų ir kunigų atsakingumą "padėti Dievo Tautai atsikelti iš neturto ir skurdo bedugnės". Po kelių dienų simbolišku mostu popiežius Paulius VI paaukojo savo triaukštę karūną - tiarą alkstantiems sušelpiti. Jau prieš tai jis buvo paskyręs 120,000 dolerių vertės maisto, vaistų ir drabužių Indijai savo kelionės proga.

Tai ženklai, rodą Bažnyčioj didėjantį norą padėti neturtingiesiems ir alkstantiems. Nėra nė mažiausios abejonės, kad tokius norus seks darbai.

■ BAŽNYČIOS SUSIRINKIMAS

II Vatikano Susirinkimo trečioji sesija pasibaigė lapkričio 21 d. Prasidėjusi (vieno

vokiečių korespondento išsireiškimu) su "Hitze und Hetze", su diskusijų įkarščiu ir skubėsiu, vėliau savo tempą sulėtino, kai buvo paskelbta, kad po jos įvyks dar viena sesija.

Buvo svarstyta visa eilė svarbių klausimų: Bažnyčios vaidmuo moderniam pasaulyje, pasauliečių rolė ir apaštalavimas, kunigų ir vienuolių uždaviniai, Marijos vieta Bažnyčioje, misijos, santykiai su kitais krikščioniais ir nekrikščioniais. Progresyvioji "atvirų durų" dauguma (virš 85% vyskupų) šiais klausimais išreiškė daug pozityvių idėjų, pasisakė už vyskupų kolegiskumą (t. y. už jų apaštališką įpėdinystę ir tuo pačiu galią kartu su popiežiumi valdyti visuotinę Bažnyčią), bet atmetė siūlomas schemas apie kunigus ir misijas, kaip nepakankamai konkrečias (nors pastarąją pats popiežius savo kalboje skatino, kiek pataisius, priimti).

Pozityvūs Susirinkimo vaisiai: parodytas dėmesys žmonijos badui ir neturtui (žr. "Popiežiaus tiara", šio nr. 362 p.), priimtas vyskupų kolegiskumas bei tekstas apie santykius su žydais, nelaikant juos kaltais už Kristaus nužudymą.

Laukiančiuosius religijos laisvės dokumento priėmimo nuliūdino balsavimo atidėjimas sekančiai sesijai (tur būt, dėl politinių implikacijų, ypač Italijoje ir Ispanijoje), nors vyskupų dauguma net raštu prašė popiežiaus leisti balsuoti šioj sesijoje.

■ IŠLAIDŽIOJI GENERACIJA

JAV-ėse ištisa biznio šaka yra nukreipta į paauglius. Ir yra dėl ko. Pernai amerikiečių jaunieji išleido 11 bilijonų dolerių pasilinksminimui, kosmetikai, drabužiams, valgiams.

Beveik viską, ką jaunieji gauna iš tėvų ar užsidirba patys, išleidžia. Labiau negu bet koks kitas šiai priaugančiai kartai tinka "išlaidžiosios generacijos" vardas. Apie jaunuomenės išlaidumą kalba ir kitos pasiturinčios tautos, ypač iki šiol taupūs buvę vokiečiai.

O kaip lietuviukai? Tos temos kai kuriuos atsakymus, o dar daugiau svarstytinų klausimų talpina šio numerio straipsnis: "Tėti, duok man dolerį!" (386 psl.).

■ TAUTINĖS PARAPIJOS

Įvairiuose JAV didmiesčių senamiėsiuose ima apsigyventi nauji imigrantai, iš Pietų atvykę negrai, portorikiečiai, pabėgėliai iš Kūbos. Tuose rajonuose tebestovi prieš keliasdešimt metų įkurtos italų, lenkų, lietuvių, vokiečių bažnyčios ir mokyklos, kurios tebeaptarnauja tautines bendruomenes. Amerikiečių spaudoj pasigirsta balsų, siūlančių tas tautines parapijas panaikinti, nes jos padedančios segregacijai ir stabdančios ateivių asimiliaciją. Problema sunkiai išsprendžiama. Amerikiečiai turi nepamiršti, kas tas bažnyčias ir mokyklas įkūrė ir kad atskiros grupės savo įnašu ir lojalumu prisideda prie JAV gerovės. Tautinėms grupėms taip pat reikia prisiminti, kad tik stiprios, gyvos ir jų pačių aktyvia veikla remiamos parapijos išsilaikys, bet taip pat, kad, jei kitaip nebūtų įmanoma mažesnių naujai atėjusių grupių aptarnauti, tektų joms atverti savo duris.

■ LIETUVIŠKAS TAIKOS KORPAS

Amerikos Lietuvių Katalikų Federacijos tarybos suvažiavime Čikagoje š. m. lapkričio 14 d. jėzuitų provincijolas tėv. B. Markaitis, S. J., iškėlė reikalą ieškoti pasišventusių jaunų lietuvių, kurie galėtų Taikos Korpo pavyzdžiu pasidarbuoti porą metų Pietų Amerikos lietuvių tarpe. Tokių atsidasavusių darbuotojų reikėtų ir Vasario 16 gimnazijai Vokietijoje bei kitoms lietuvių kolonijoms užjūrio kraštuose.

■ KAS MUMS RŪPI

Kaip iš "L. L." konkurso dalyvių pasisakymų matyti (žr. pereinamojo nr. 330-331 psl.), pasauliečiai domisi pamokslais ir nori juose išgirsti gyvenimiškų temų. Gal kartais pamokslai būtų naudingesni, jei ne tik pamokslininkas, bet ir klausytojai nutartų apie ką kalbėti. Kai kuriose bažnyčiose imama atsiklausti lankytojų. Šį rudenį Čikagos lietuvių tėvų jėzuitų koplyčioje pasauliečių buvo pasiūlytos sekančios temos: Džiaugsmas, Į Dievą per žmogų, Jaunystės kultas ir Bažnyčia, Ar žmogus, eidamas senyn, turi apkliausti, Neturtas ir krikščionis, Pasimatymai berniuko su mergaite, Marijos vieta Bažnyčioje, Išganymas poromis (vedybos, kaip kelias į Dievą) ir kt.

**TIEK
ŽMOGUS,
KIEK
KITAM
GERO
DUODA**

BRUNO MARKAITIS, S. J.

Krikščioniškosios Kalėdos yra konkreti, apčiuopiama pamoka, kas yra Dievas. Skaitydami religijų istoriją, vartydami Senojo Testamento puslapius, matome, kaip įvairiais laikotarpiais žmogus Dievą suprato ir vaizdavosi. Kuo žmogus buvo primityvesnis, kuo žemesnis buvo jo civilizacijos laipsnis, tuo grubesnis buvo jo Dievo sąvoka, tuo netobulesnis buvo jo Dievas. Net išrinktoje tautoje nesunkiai pastebime, kaip Dievo sąvoka kinta su žydų tautos pažanga, su aukštesne civilizacija ir žmonių kultūringumu.

Antra vertus, net pats Dievas apsieiškia žmogui pagal jo išsivystymą ir pagal jo dvasinį bei religinį imlumą. Todėl Senajame Testamente gana aiškiai matosi, koku Dievas save apreiškia klajoklių ir piemenų giminėms, koku Jis pasirodo teisėjų laikais, kai tiek gyvenimas, tiek žmonės darosi sėslūs, ir galiausiai, koku Dievas apsieiškia Izraelio tautai, kai hebrajai jau turi savo karalių, levitų ir kunigų luomą bei vyriausiąjį kunigą, smulkiai išstudijuotos ir kasdieniam gyvenimui pritaikintos teisės kodeksą.

Amžių pilnybėje Visagalis, pradėdamas visiškai naują gadinę tiek pasaulio, tiek žmonijos istorijoje, apsieiškia žmogui naujaisiu ir apčiuopiamiausiu būdu, turėdamas omenyje naujos eros žmogų. Naujojo Testamento Dievas ateina į žmogaus pasaulį žmogumi. Jei pirma Dievas kalbėjo, tiesa, labai neaiškiu, miglotu būdu, legendomis bei mitologija, liaudies įgimta išmintimi, per patrijarkus ir pranašus, tai per Naujojo Testamento angą Jis žengia į žmogaus pasaulį kaip žmogus, prabyla į žmogų kaip žmogus, apsieiškia žmogui kaip žmogus.

Šitame apsieiškime Dievo sąvoka pasirodo kur kas pilnesnė, apčiuopiamesnė. Charakteringieji šios sąvokos bruožai parodo dieviškąsias ypatybes, kurių pirma žmogus neturėjo progos pastebėti. Mat, Dievas ateina pas žmogų pačiu žmogiškiausiu, pačiu intymiausiu būdu. Jo tikslas yra taip priartėti prie žmogaus, kad prigimtys susiliestų, kad protai suartėtų, kad širdys susijungtų. Ir ateina Dievas pas žmogų, žmogaus ieškodamas. Šitame ieškojime visa nustelbia išganymas ir atpirkimas. Šitame ieškojime

Dievas, priėmęs žmogiškąją prigimtį ir eidamas į žmogų kančios ir kryžiaus keliu, atiduoda žmogui visa, ką Dievas žmogui gali atiduoti, ir pasirenka tokį būdą, kuris ne tik žmogui suprantamas, bet kuris žmogaus akyse turi didžiausią vertę, būtent, laisvą kraujo ir mirties auką.

Todėl Kalėdose mums pirštu prikišamai priminama, koks yra Naujojo Testamento Dievas. Jei pirma legendos ir palyginimai apsupo Dievą žmogiškų silpnybių ir ribotumų skraiste, kur Dievas yra taip sužmogintas, kad Jis pyksta ir keršija, tai šiandien Jis pasirodo toks, koks Jis iš tikrųjų yra: atperkančios meilės ir dosnaus gailestingumo Dievas, kuris ateina žmogaus ieškoti ir gelbėti, kuris žmogui nupelno žodžiais neišreiškiamą privilegiją būti Dievo vaiku ir dieviškojo gyvenimo dalininku.

Ir taip mes Kalėdose pradedame geriau suprasti ne tik Dievą, bet ir žmogų. Aiškiau matome, koks Dievas yra, ir giliau suprantame, koks žmogus turi būti. Dievas yra mylintis ir spinduliuojantis Gėris, kuris žmogui duoda save ir savo dovanas gėryje, tiesoje ir grožyje. Žmogus turi būti panašus į savo Kūrėją ir panašus Kūrėjui charakteringomis ypatybėmis, kurių svarbiausia, atrodo, yra meilės ir gėrio spinduliavimas. Mat, žmogus tik tiek yra žmogus, kiek jis yra panašus į savo dieviškąjį Kūrėją. Kuo jis panašesnis, tuo jis yra ir žmoniškesnis, ir dieviškesnis.

Šis panašumas glūdi ypatingai sugebėjime duoti ir dalintis. Iš kitos pusės, kasdien matome daug pavyzdžių, kur žmogus atsisako duoti ir dalintis. Toks žmogus ne tik nepanašus į savo Dievą, bet jis ir į tikrą žmogų nepanašus. Čia mes susitinkame su dviem paradokais. Pirmas paradoksas yra tas, kad žmogus, kuris noriai duoda ir dalinasi, niekada gėrio nepritrūksta. Jis yra tarsi niekada neišsenkęs šaltinis, lyg neišsemiamas aruodas, kaip turtinga žemės turtų kasykla. Ir kartais atrodo, kad kuo daugiau žmogus duoda, tuo jis daugiau turi. Čia mes kalbame ne tik apie dalinimąsi įvairiomis medžiaginėmis gėrybėmis, bet taip pat apie savęs atidavimą aukos, pasišventimo, pareigos ir kūrybos atvejuose. Antras para-

doksas yra tas, kad žmoguje, kuris nelinkęs duoti ir dalintis, gėris sunyksta, kaip gėlė nuvysta, kaip duona supelėja, kaip vynas actu pavirsta. Čia mes nekalbame apie šykštuolius, kurių vienintelis malonumas yra turtą krauti, visokias gėrybes ir daiktus rinkti, džiaugtis vien pačiu turto ir daikto turėjimu. Mums čia greičiau prisimena tie žmonės, kurie vien apie save galvoja, kurie, savo problemose paskendę, kitų vargo, rūpesčių nebemato, kurie kiekvieną dieną pradeda mintimi apie save, malda už save, naudos ieškojimu sau. Tokiuose žmonėse gėris ir grožis nyksta. Net ir daug turto sukrovę, net ir medžiaginių gėrybių kupini, jie yra dvasios skurdžiai, nepatrauklūs savanaudžiai, kuriuose nebėra jautrumo kito žmogaus reikalui, nelaimei, kuriuose nebėra noro kitam žmogui padėti, kurie nebemato pagrindo rūpintis kuo nors kitu, kaip tik savo gerove ir patogumu.

Kada mes žvelgiame į antrąjį paradoksą Kalėdų šviesoje, greitai suvokiame, kad žmogus tik tada yra tikras, pilnai išsivystęs Dievo kūrinys, kada jis labiau panašus į savo Kūrėją. Kuo jis dieviškesnis, tuo jis žmoniškesnis. Kuo jis dieviškesnis, tuo jis geresnis, jautresnis, gailestingesnis, atlaidesnis, tuo jame daugiau meilės, daugiau pasiaukojimo, pareigingumo, pasišventimo.

Kalėdos, net ir nereliginų, net ir nekrikščionių tarpe, yra tapusios dovanų davimo proga. Daugelyje atvejų dovana reiškia ne ką kitą kaip ženklą, kad žmogus kitam žmogui atiduoda paties savęs dalį. Atiduoda ne gailėdamasis, bet džiaugdamasis. Duoda dovaną mylėdamas. Ir kuo didesnė meilė, tuo džiaugsmas didesnis. Džiaugsmas davime.

Bet Kalėdose, žiūrėdami į žmogumi tapusį Dievą, pradedame suprasti tikrojo žmoniškumo kilmę ir vertę. Žmogus tampa tikru ir pilnu žmogumi, teisingai Dievą supratęs, ištikimai Dievą pasekęs. Žmogus tampa atbaigtu žmogumi Dievuje. Dievuje, kuris save žmogui atiduoda ir tame atidavime žmogų išašmonina, kad davimas yra ne tik gerumo ir meilės ženklas, ne tik palaima ir paguoda, bet giliausia gyvenimo prasmė, subrandimo liudininkas, kelias į žmogaus išsivystymo pilnybę.

Ką Kalėdose matome ir suprantame, turėtume pasilaikyti ateinančioms dienoms ir mėnesiams. Menkas tas žmogus, kuris duoda ir dalinasi tik Kalėdose. To asmens skurdi dvasia ir savanaudė širdis, kuris pasitenkina reta dovana. Bet visų skurdžiausias yra tas, kurs, dovaną duodamas, savęs neduoda, kuris nei gėriu, nei grožiu, nei tiesa nepasidalina, kuris kitam gaili džiaugsmo, kuris bijo už kitą pasiaukoti, kuris bijo kitam pasišvęsti, kurio meilė yra tokia ribota, tokia šykšti, tokia lėkšta, kad ji greitai virsta savimeile.

Artindamiesi prie Kalėdų, artinkimės prie žmogumi tapusio Dievo, kuriame žmogus randa gyvenimo prasmę ir gyvenimo pilnybę.

Kalėdos Vakarų pasaulyje yra ypatingai dovanos šventė. Ir gal niekur tai nėra taip ryšku, kaip Amerikoje. Čia ne tik duodamos dovanos, bet jų duodama daug. Ir daugiausia jų gauna vaikai. Atrodytų, kad be dovanos nebūtų Kalėdų. Mat, dovana parodo žmogaus gerą valią. Ji yra gestas, už kurio slepiasi kilni širdis ir stiprus noras duoti ir dalintis.

Bet dovana, nesvarbu, kaip ji didelė ir brangi, vis tiek yra tik gestas, tik ženklas ir pasilieka gestu bei ženklu, jei žmogus pats savęs neduoda, jei jis nesidalina savo asmeniu, savo talentu, geromis ypatybėmis. Šiais laikais perdaug dažnai matome, kaip dovanos, nors ir labai brangios, nerodo davėjo noro dalintis savimi, savo asmeniu. Turtuoliai savo giminėms ir draugams dovanoja automobilius, brangius kailius ir tūkstantinius deimantus. Bet ne viename atvejuje tai yra tik išorinis gestas, kuris jokių būdu nereiškia, kad žmogus nori save duoti, savo asmeniu dalintis. Neretai pasitaiko, kad turtingas vyras Kalėdų proga savo žmonai dovanoja automobilį, o Velykoms — skyrybas.

Jei jau taip pabrėžiame, kad kiekviena dovana turėtų reikšti davėjo norą dalintis gėriu, savo asmeniu ir visu tuo, kas sudaro to

asmens gerąsias ypatybes, tai kokia iš tikrųjų to dalinimosi prasmė, kaip ir kuo žmogus praktiškai turėtų dalintis?

Kalėdose tiek dovanos, tiek linkėjimai paprastai išreiškia ir pabrėžia du dalykus: džiaugsmą ir laimę. Vadinas, tiek dovana, tiek linkėjimu norima žmogaus džiaugsmą ir laimę padidinti. Savaimė aišku, kad linkėjimas, o ypatingai dovana suteiks žmogui bent šiek tiek džiaugsmo, bent trupinėlių laimės. Gal tas džiaugsmas bus trumpas, kaip degtuko blykstelėjimas. Gal ta laimė bus ribota, kaip vienadienis peteliškės amžius. Bet kaip ten bebūtų, žmogus pradžiugs, pralinksms bent momentui. Iš kitos pusės, jei mes į savo linkėjimus ir dovanas žiūrime tikrai rimtai, tai būtų gana logiška manyti, kad mes iš širdies geidžiame, kad mūsų dovana ir linkėjimu teikiamas džiaugsmas bei laimė būtų pastovūs dalykai, o ne tik trumpi, reti, vienkartiniai momentai.

Čia ir yra krikščioniškųjų Kalėdų tragedija, kad mūsų dovanos yra teikiamos paviršutiniškai, be gilesnės prasmės, be rimto sąmoningumo. Mes duodame dovanas, kadangi visi duoda. Linkime, kadangi šventėse yra priimta linkėti. Bet tuo mūsų dalinimasis gėriu ir pasibaigia. Kaip dažnai pasitaiko, kad net šventėse žmonės nespėja pasikeisti dovanomis ir jau pradeda pyktis, nesivaldo, savo naudą ieško, savo nuomonę ir valią kitiems primesti bando. Tuose atvejuose labai aiškiai matome, kad žmogus medžiagine gėrybe dalinasi, bet ne savo asmeniu.

Kažkas yra pasakęs, kad kaip būtų gražu, jog Kalėdų dovanos, gera valia ir nuoširdumu persunkti linkėjimai būtų padalinti į 365 dienas. Tokiu būdu, kiekvienai metų dienai tektų bent maža gerumo ir dosnumo dalis. Štai čia ir yra raktas į tą kilnų nusistatymą, kuris ragina žmogų duoti kitam savo asmens, savo talento, savo gerų ypatybių dalį.

Dovanos yra gražūs dalykai. Geri linkėjimai yra žodžiai, kurių malonu klausytis.

Bet tiek dovanos, tiek linkėjimai mažai gyvenimą kitam žmogui palengvina, jei jų neįdyd pastovi gera valia ir praktiškas, apčiuopiamas noras kito gyvenimą padaryti lengvesnį, žmoniškesnį. Daug yra puikių ir brangių dovanų, bet kur rasi šaunesnę, vertingesnę dovaną už gerą valią, kuri nuolat pasirengusi ištiesti pagalbos ranką, kuri nuolat budi, ieškodama progų kitą surminti, paguosti, liūdesį sumažinti, duoti kitam progą išsikalbėti, atsiverti. Kur rasi brangesnę ir svarbesnę dovaną už draugo ištikimybę, už jo nuolatinį paslaugumą, už jo nesvyruojantį prisirišimą, drąsą ir tikėjimą. Kai jis, save pamiršęs, savo reikalus į šalį padėjęs, aukojasi, save atiduoda. Kur rasi nuostabesnę dovaną už žmonos tikrą meilę vyrui, o vyro tikrą meilę žmonai, kai jie, vienas kitam gyvendami, kiekvieną dieną vienas kitą remia, vienas kitam padeda, vienas kitą stiprina, vienas kitam pasiaukoja, vienas kitam atsiveria savo stiprybėje ir savo silpnybėje, vienas kitą užjaučia, vienas kitu tikėdami, vienas kitame drąsą, paguodą ir viltį rasdami.

Žinoma, mes kasdien matome, palyginti, daug atvejų, kur draugams trūksta ištikimybės, paslaugumo ir nesvyruojančio prisirišimo. Kaip dažnai liudijame pavyzdžius, kur vedusieji vienas kitam yra kryžius, našta ir nuolatinės mizerijos šaltinis. Neretai matome brolių, kuris kitam savo broliui yra svetimas, šaltas ir neprieinamas. Ne kartą matome seserį, kuri kitai seseriai yra nuolatinis vargas, rūpestis ir niekad nesibaijantis netikrumas. Bet gerai žinome, kodėl taip yra. Matome ne tik padarinius, bet taip pat ir priežastis. Dedamos didelės ir nuolatinės pastangos rūpintis savo interesais ir labai maža kreipiamas dėmesio į kitų naudą ir gerovę. Vengiama su kitu dalintis. Jei dalinamasi, tai ašaromis, tai nepasitenkinimu, tai karteliu. Kitam ant pečių nuolat kraunama našta ir beveik niekada neklausama, ar ta našta ne per sunki, ar tas asmuo dar turi jėgų žengti sekantį žingsnį. Kaip dažnai jis piktą žodžiu, nedraugišku žvilgsniu varomas į priekį. Kaip dažnai jam tenka sarkazmo ir ironijos botagas. Kiek

PUSĖ ŽMONIJOS ALKANA

BRONIUS KRISTANAVIČIUS. S. J.

Jungtinių Tautų žiniomis, nuo bado pasekmių visame pasaulyje kasdien miršta apie 10,000 žmonių ir jų skaičius nuolatos auga. Jei niekas nepadės, per ateinantį dešimtmetį vien tik Indijoje nuo bado pasekmių mirs 50 milijonų vaikų tarp 1 ir 10 metų amžiaus. Bada ir bado pasekmes pažįsta Andų kalnų indėnai, Indija, Pakistanas, Afrika ir nemaža dalis tų, kurie savo namus vadina favela. Viso 3 bilijonai žmonių žemėje bet tik pusė jų sočiai pavalgo; kita — nuolatos alkana. Tačiau,

visur sumoderninus žemės ūkį, šiame pasaulyje galėtų išsimaitinti apie 50 bilijonų žmonių ir niekam nereikėtų badauti.

Tie, kurie nenori kitiems padėti, siūlo sumažinti gimimų skaičių arba daryti abortus. Bet Dievas žemės turtus sutvėrė ne vienai ar kelioms turtingoms tautoms, bet visiems. Kodėl, pavyzdžiui, koks nors milijonierius visur švais-to pinigus, o favelos žmonės, šiandien suriję duonos pluta, nežino, ką rytoj valgys. Juk ir pastarieji nėra antros ar tre-

čios rūšies žmonės, bet turi tas pačias įgimtas teises.

Kiti, rimtesni žmonės, siūlo padidinti su atsilikusioms, neturtingoms tautoms prekybą ir tokiu būdu joms padėti. Bet ir tas būdas iki šiol nedavė gerų vaisių, nes turtingųjų tautų produktų kainos nuolatos kilo, o neturtingųjų stovėjo vietoje. Taip, pvz. Indija, kritus jos produktų kainoms, per 2 metus prarado 2 bilijonus dolerių, kuriuos ji per eilę metų buvo pasiskolinusi iš pasiturinčių valstybių. Panašiai

---

TIEK ŽMOGUS...

(atkelta iš 367 psl.)

daug progų, kada jam prikišamos silpnybės, praeities klaidos ir nepasisekimai. Bet jis turi nešti, turi vilkti bendrą jungą, kai gyvenimo draugas ar draugė vos pirštą prikiša.

Vengiama dalintis. Jei dalinamasi, tai kančia, tai rūpesčiu, tai nesibaigiančiais priekaištais. Mat, iš savęs reikalaujama labai maža, o iš kito labai daug. Kitas turi būti ir darbo arklys, ir gailėstingasis samarietis, ir nežemiškos tobulybės angelas. Kitas turi būti kantrus, taktiškas, išmintingas, be klaidos ir be priekaišto, kuriam visa lengva, visa galima, kuriam visa skanu ir visa miela.

Vengiama dalintis gerais dalykais. Geri dalykai sau rezervuojami. Jei lieka trupinių, jie kitam kliūva kaip apčiuopiamas dosnumo ir geros širdies ženklas. Bet nesunku matyti, kad tai yra tik trupiniai. Vengiama dalintis dalykais, kurie reikalauja asmeniško pasiaukojimo, kurie verčia žmogų atsiskyti savo naudos, savo patogumo.

O gyvenimas iš tikrųjų palengvėtų, jei žmonės dalintųsi gerais dalykais, visu tuo, ką jie vertina. Ne pinigų, pirmoje eilėje. Ne

nuosavybe. Ne, bet gerumu, pasiaukojimu, kantrybe, užuojauta, supratimu. Štai kur turtas, kuris palengvina mūsų gyvenimą. Todėl tegul mūsų dovana būna gera širdis, gera valia, geras žodis ir geras darbas. Kiekvieną dieną mes visi turime tiek daug progų, kurios mums leidžia prabilti geru žodžiu, padaryti gerą darbą, parodyti gerą valią, artintis į kitą žmogų gera širdimi. Brangi dovana yra ne tik pasakyti gerą žodį, bet taip pat nutylėti piktą žodį. Svarbi dovana yra ne tik padaryti gerą darbą, bet išvengti blogo. Nuostabi dovana yra ne tik išklausti kito žmogaus skundo ir nelaimės, bet taip pat neapsunkinti jo savo vargais ir rūpesčiais. Dovana yra ne tik kito nuomonės išklausti, bet taip pat savos išsižadėti.

Kalėdose mes geriau suprantame, koks Dievas yra ir koks žmogus turi būti. Dievas yra mylintis ir spinduliuojantis gėris, kuris žmogui duoda save ir savo dovanas gėryje, tiesoje ir grožyje. Žmogus yra tiek žmogus, kiek jis yra panašus į savo Kūrėją. Todėl, žengdami į Naujus Metus ir linkėdami vienas kitam laimės, prisimename labai svarbią gyvenimo tiesą: žmogus tiek yra žmogus, kiek jis kitam gero duoda.

yra ir su Afrikos produktais. Kol tarptautiniu mastu nebus nustatytos teisingos kainos, tol atsilikusios ir neturtingos tautos iš prekybos neturės jokio pelno.

Teisingesnį būdą pasirinko JAV, Anglija, Prancūzija ir Vokietija, teikdamos atsilikusioms tautoms kasmet finansinę pagalbą. Tačiau kai kur jos gerokai nusivylė, nes paskolinti pinigai arba pateko į turtingųjų kišenes, arba buvo išleisti nenaudingiems projektams.

Be to, kai kurios Pietų Amerikos valstybės, suvalstybinusios svetimą kapitalą, nepardė noro už jį atsilyginti. Toks elgesys, žinoma, iššaukė nepasitikėjimą. Tad nėra ko stebėtis, kad svetimo kapitalo investavimas sumažėjo. Plačiai išsigalėjusi korupcija, valdžios nepastovumas, pinigų nuvertinimas ir nenoras daryti būtinų reformų yra priežastys, kodėl turtingesni kraštai delsia atsilikusioms tautoms padėti. Jei šiandien Sąjunga Pažangai ("Alliance for Progress", JAV remiama organizacija Pietų Amerikai pagelbėti) kai kur daro lėtą pažangą, kaltininkų reikia ieškoti ne už jūrų marių, bet savojoje pastogėje.

Katalikų Bažnyčia varo platumą švietimo ir šelpimo darbą ir stengiasi visiems padėti. Vien tik misijų kraštuose ji turi tūkstančius ligoninių, našlaitynų, senelių prieglaudų ir įvairių mokyklų, kurias lanko virš 5 milijonai vaikų. JAV katalikai šalpos darbui surenka kasmet apie 130,000,000 dolerių ir nuo karo pabaigos tam tikslui yra išleidę beveik pusantro bilijono dolerių. Nuo jų neatsilieka Vokietijos katalikai, kurie per pastutinius 5 metus badą kenčiantiems žmonėms paaukojo 50,000,000 dolerių. Kita tiek paaukojo Anglijos, Pran-

cūzijos, Olandijos, Belgijos, Šveicarijos ir Kanados katalikai.

Tačiau tos, kad ir nemažos sumos neužtenka atsiginti nuo bado ir reikia telkti visus geros valios žmones į bendrą kovą prieš vis didėjantį skurdą. Specialistų apskaičiavimu, kasmet reikia 10 bilijonų dolerių, kad būtų galima pakelti atsilikusių tautų žemės ūkį ir socialiai pavalgydinti tuos, kurie nuolatos kenčia alkį. Išleidžiant per 10 metų po 10 bilijonų dolerių, neturtingos tautos atsistotų ant kojų ir galėtų šviesiau žiūrėti į ateitį. Palyginus su tuo, kas išleidžiama kasdien ginklams ir kariuomenei (vien JAV išleidžia virš pusšimčio bilijonų dolerių į metus), toji suma nėra didelė. Ir jei visos pasiturinčios tautos neturtingiesiems paaukotų tik 1% savo pajamų, nuo žemės paviršiaus išnyktų badas, skurdas ir neturtas.

Neseniai JAV katalikai įteikė popiežiui gerai dokumentuotą raštą, nurodantį skurdo apimtį ir būdą prieš jį kovoti. Prašomas Visuotinio Bažnyčios Susirinkimo vadovybės, James Norris, vienas to rašto autorius, posėdžiaujantiems vyskupams žodžiu paaiškino savo planą. Ir parodė, koks yra opiausias žmonijos klausimas. Po kelių dienų popiežius Povilas VI beturčiams paaukojo savo tiarą, triaukštę karūną, duodamas gražų pavyzdį krikščionims ir nekrikščionims.

Kalbėdamas laisvųjų tautų vardu, prieš porą metų JAV prezidentas pasakė: "Mes turime priemones pašalinti badą nuo žemės paviršiaus". Taip, laisvasis pasaulis turi ne tik priemones, bet ir valią. Bet reikia, kad ir kitos tautos turėtų tą pačią valią: valią bendradarbiauti, valią reformuotis, ir valią įgyvendinti socialinį teisingumą.

Turtingi vis labiau turtėja, vargšai vis labiau skursta. Labiau negu gyventojų skaičiaus augimas pasaulį aliumuoja brutalus ir vis didėjantis skirtumas tarp tų, kurie turi, ir tų, kurie neturi. Penktadalis šios planetos gyventojų — Šiaurės Amerikoje, Vakarų Vokietijoje ir Australijoje — turi visko gausiai.

Newsweek, 1963. VI. 17

Amerikietis į dieną suvalgo 4.66 svarus maisto; indas gi, jei jam nusišypso laimė, — 1.23 svarus, daugumoj ryžių. Kai kurių ekspertų apskaičiavimu, JAV vienos dienos išmetamo maisto pakaktų kelias dienas pavalgydinti 650 milijonų žmonių Kinijoje. Net naminis šunelis JAV-ėse gauna daugiau ir geresnį maistą, negu indas darbininkas.

Newsweek, 1963. VI. 17

MYLĖJIMO PSICHOLOGIJA

SAULĖ PALUBINSKIENĖ

Nors katalikiškoj lektūroj tikrai netrūksta knygų apie meilę ir vedybas, kun. Ignace Lepp „The Psychology of Loving” knygą (Helicon, \$4.95) entuziastingai sutinkam kaip pionierę — pirmąją, kuri, taip praktiškai ir atidžiai sekdama moderniojo žmogaus psichologiją, užaccentuoja erotinės meilės svarbą žmogaus asmenybės išsivystyme ir krikščioniškoje moterystėje. Kunigas Lepp yra psichologas: mylėjimo psichologiją nušviečia savo praktikoje sutiktais pavyzdžiais. Jau pačiam įvade išgirstam, kad ir pasauliui, ir pavieniam žmogui yra nepaprastai reikalinga tikra žmogiška meilė. Ši meilė yra kartu **fizinė ir psichologinė**. „Tik vyras, kuris moka mylėti moterį, ir tik moteris, kuri moka mylėti vyrą, įstengs tikrai mylėti draugus, Dievą ir žmoniją”. Knygos tonas optimistiškas, bet realiai santūrus, nes, apie meilę kalbant, reikia atsiminti jog „tie, kurie moka mylėti, yra dar retesni už tuos, kurie moka galvoti”.

Knyga suskirstyta į dvylika pagrindinių skyrių. Prie kiekvieno iš jų stabtelkime.

Psichofizinė simbiozė

Pradėdamas su mitu, jog

Saulė Palubinskienė, anksčiau įsigijusi magistro laipsnį chemijoje iš P. Kalifornijos Universiteto, dabar augindama du vaikučius, plačiai domisi įvairiais klausimais. Netrukus „L.L.” spausdins jos pasisakymą apie moters vaidmenį.

dievai, už kažkokį nusikaltimą žmogų perskėlė pusiau — į moterį ir vyrą, autorius žiūri į meilę, kaip į skausmingą kelią tam žmogiškam pilnumui vėl atrasti. Atmesdamas teoriją, jog meilė yra tik užmaskuotas biologinis instinktas, autorius bando atnarpinti žmogiškosios meilės nepaprastą komplikotumą. Skyrelyje apie vyrišką ir moterišką meilę, sutikome vienintelį knygoje nusivylimą. Čia autorius nesinaudoja, kaip kitur knygoje, psichologiniais pavyzdžiais, o tik pateikia kelis plačius literatūrinius pasisakymus (ą la Byron: meilė yra tik vienas iš užsiėmimų vyro gyvenime, bet moteriai meilė yra gyvenimas), nusišypsos, kad, visgi, jie turi krislę tiesos, pabrėžia, kad nepaprastai svarbu suprasti, jog, bent dabartinėj sociologinėj situacijoje, vyrai ir moterys į meilę žiūri skirtingai, ir tada visą svarbų ir komplikotą klausimą užmiršta, tekalbėdamas bendrai apie žmogiškąją meilę.

Partnerio pasirinkimas

Jei psichologiniai nesubrendusiam žmogui beveik bet kuris kitos lyties žmogus tinka partneriu, tai subrendusiam išsilavinusiam žmogui tai yra viena iš komplikuočiausių problemų: fiziniai ir psichologiniai faktoriai padaro meilės gimimą šiam vienam individui, o ne kitam, paslaptimi, kurio nei patys negalime išaiškinti.

Platoniškoji meilė

Tikrai platoniška (ne neurotiškai prislopinta lytinė) meilė yra retenybė tarp jaunų skirtingos lyties žmonių, bet jos buvimą liudija garsūs šventieji - draugai: Klara ir Pranciškus Asyžietis, Teresė iš Avilos ir Jonas nuo Kryžiaus, Jeanne de Chantal ir Pranciškus Salezietis. Kunigas Lepp teigia, kad tarp žmonių su nepaprasta motyvacija ir aukštu dvasiniu subrendimu platoniška meilė tikrai gali klestėti.

Meilės atskalūnai

Dviejuose skyriuose autorius svarsto meilės iškrypimus. Oedipo kompleksą jis laiko Freudo sukurtu mitu. Jei neurotikuose galima užtikti ne normalios meilės tarp šeimos narių, tai iš to išvesti visus apimanti ir visa išaiškinanti Oedipo kompleksą gal yra „poetiška”, bet tik ne mokliška. Taip pat peržvelgiami narcizmas, homoseksualizmas, lesbianizmas ir sado-masochistiniai meilės iškrypimai.

Sužlugdyta meilė

Nors žmogui ir neįmanoma gyventi, nesiekiant save papildyti — tadgi be meilės, tačiau žmonių, kurie neturi progos išgyventi meilės ryšio, yra daugiau, nei galima įsivaizduoti. Vieniems savimeilė, kitiems ne jų pačių asmenybių varžtai, padaro egzistencinį susiliejimą su kitu neįmanomu. Nelaimingumas meilėje yra taip pat dažnas, nes meilė tik tada gali nešti laimę, kai ugdo abiejų žmonių indi-

vidualias asmenybes, kai nuo pat meilės pradžios yra harmonija ir fizinėje, ir dvasinėje plotmėje.

Meilė ir agresija

Jei Sartre laikė meilę tik užmaskuota neapykanta ir įrankiu paneigti kito žmogaus egzistenciją, tai psichologija šį polinkį randa tik neurotikuose. Psichiškai normalūs mylintys asmenys atpažįsta ir savyje, ir kitame atskirą ir nepriklausomą "ego"; jie siekia susiartinimo tarp dviejų laisvių, dviejų lygybių, laikydami tai pačios meilės esme. Tikroji meilė įmanoma tik tarp dviejų stiprių asmenybių, nebandančių viens kitą pavergti, nebijančių viens kitame žūti, bet siekiančių susiartinimo ir egzistencinio bendravimo.

Moterystė— meilės priešas?

Tai ypač įdomi ir intriguojanti tema. Kunigas Lepp seka meilės ir moterystės psichologiją vakarų pasaulio žmoguje nuo viduramžių iki dabartinių laikų. Ankstyvesniais laikais meilė, aistra buvo visai atribota nuo moterystės bei šeimos auginimo. Žmona vyrui nebuvo nei mylimoji, nei draugė; jos vienintelė rolė gyvenime buvo vaikų gimdymas ir auklėjimas. Šių dienų žmogaus sąmoningumas yra atvėręs naujus bendravimo laukus tarp vyro ir žmonos. Į meilę moterystėje žiūrime kaip siekiančią abiejų partnerių atskiro individualumo brendimo, o kartu jų tarpusavio artėjimo bei

1. Moterystė turi būti kuriama tik ant tikros meilės, kurioje tarpusavyje derintūsi fiziniai ir dvasiniai aspektai.

2. Nebeskaityti vedybas tikslu savyje, nes tada žmonės daro kompromisus meilėje, kad neliktų vieni.

3. Auklėjime pabrėžti, kad moterys, nemažiau kaip vyrai, turi ieškoti savęs papildymo už namų sienų, pagrindinai profesiniame darbe.

4. Išugdyti moterų psichologinę nepriklausomybę per ekonomini nepriklausomumą. Jei ištekėjusi moteris vaiku gimdymo ir auklėjimo laikotarpyje ir nedirba savo profesijoje, jos psichologija nepaprastai skiriasi nuo profesijos visai neturinčios.

5. Vyrui ir žmonai reikia suprasti, kad jų meilė negali būti tik duetas vienas kitam ar tarnaujanti tik jų šeimos židiniui, bet turi būti aukštesnio tikslo tarnyboje.

6. Suprasti, jog kasdieninio gyvenimo pilkumas ir rutina turi būti praturtinti dvasiniu artėjimu ir erotine meile.

laimės. Tradicinės priešingybės yra ir turi būti derinamos pilnutiniam žmogiškam išsivystymui: žmona ir mylimoji, šeiminkė ir išsilavinusi draugė, motina ir profesionalė. Autorius teigia, kad tradicinis šeimos apibrėžimas visai nebesiderina su moderniaja žmogaus psichologija, su šiuo dieniniu žmogišku sąmoningumu; o naujasis šeimos supratimas, derindamas priešingybes, turi atsižvelgti į šešias sąlygas.

Žr. šio puslapio viršų

Šis skyrius yra tiek išskirtinai geras, kad nuoširdžiai nustembi pamatęs, jog jis visgi turi nemažai trūkumų. Pavyzdžiui, keista, kad autorius visai nepaliečia santykio tarp kontracepcijos ir mylėjimo psichologijos. Juk turi būti milžiniškas skirtumas tarp meilės, savo išikūnijimui stantančios laiko (piliule ar ritmu) ar erdvės (mechaninėmis

priemonėmis) apribojimus, ir tos meilės, kuri užtenkamai draši iššaukti sau liudininką. Autorius taip pat visai nepaliečia vaikų pozityvios rolės vyro ir žmonos meilės išsivystyme. (Yra pavyzdžių ir užsiminimų ta tema "Marriage and Children" skyrelyje 143-147 psl., bet jis yra per trumpas ir nepakankamas. — Red.) Čia vėl — juk tėviškumas ir motiniškumas žmogų papildo, išvysto jame jausmus ir psichologines jėgas, kurie kitaip snūduriuoja. Tai negali teigiamai neatsiliepti ir erotinės meilės srityje.

Norisi dar kartą pabrėžti, kad kunigo Lepp samprotavimai krikščioniškosios moterystės klausimu, jog tik nemeiluota meilė su visais erotinės meilės aspektais, fizine bei dvasine dviejų laisvų ir lygių žmonių harmonija, gali būti laimingos moterystės pagrindu, yra nepaprastai svarbus

Žmogaus gyvenime jausmų problemos yra nepalyginamai komplikuočiau už bet kokius klausimus, liečiančius proto sritį. Filosofų ir moralistų užduotis dabar yra išaiškinti šių žmogaus paskirtį ir atverti dėsnius kaip ją pasiekti.

Ignace Lepp

Tikra meilė yra sėkmingiausia žmogiškos egzistencijos kūrėja ir puoselėtoja. Jei, nežiūrint jų gerų (ar bent pakankamų gabumų), daug žmonių lieka vidutiniški, tai yra dažniausiai dėl to, kad jie niekad nebuvo mylimi stipria ir jautria meile.

Ignace Lepp

inašas katalikiškon literatūron. Kadangi katalikų teologai daugumoje yra nevedę ii kadangi mes, pasauliečiai, tylime toje srityje, kurioje daugiausia galėtume pasakyti, tenka džiaugtis, kad atsirado kunigas Lepp, pažįstas žmogaus mylėjimo psichologija.

Meilės retežis

Į Don Jūan ir Messalina tipus — žmones, kurie “myli” vieną po kito, bet neįstengia mylėti, ir atsiverti, ir susijungti nei su vienu, — autorius žiūri psichoanalisto akimi, ieškodamas šių neurotikų nelaimės priežasties.

Meilės mirtis

Nors pačioje meilės esmėje glūdi tikėjimas savo nemirtingumu, bet, aplink pasižvalgęs, cinikas lengvai atras, kad amžina meilė randama tik senose rusų novelėse. Autorius pabrėžia, kad lygiai taip, kaip gyvenimas yra tik tada vertas, jei žmogus randa už ką mirti, taip ir meilė tik tada gali tikėtis amžinumo, jei ji pripažįsta ką nors, už ką net save paaukotų. Vedusieji, be nuolatinių pastangų artėti dvasinėje srityje, vienas kito supratime, turi taip pat stengtis fizinei, erotinei meilei neleisti per anksti mirti. Yra svarbu suprasti, kad dažniausiai žmonės, kurie pasiekia aukšto dvasinio suartėjimo, įstengia ilgai išlaikyti ir vienas kitam lytinę trauką.

Draugystė

Be labai puikaus skyriaus apie moterystę, mums išpūdį padarė autoriaus mintys apie draugus. Atmesdamas Freudo teoriją, kad visa meilė yra savyje lytinė (tik užmaskuota ar sublimuota nelytinėse si-

tuacijose), autorius žiūri į žmogų, kaip turintį didelį kiekį jausminės energijos (lytinė meilė yra dalis šios energijos; kitos, lygiagretės, dalys yra draugiškumas, meilė muzikai, gamtai, savo profesijai ir kt.). Žvelgdamas į draugų įtakingumą jaunuolio jausminiam išsivystymui ir, tuo pačiu, žmogaus gyvenimo pasisekimui ar nepasisekimui, autorius pabrėžia, kad tėvai rimtai klysta, visai sukliudydami savo vaikams draugauti su kitais, nors pagrįstai jie baimintųsi, kad vaikai gali patekti blogon įtakon. Kun. Lepp teigia, kad pastarasis pavojus yra mažesnės svarbos už tą, kuris kyla vaikui ar jaunuoliui neturint draugų, neatsiribojant nuo šeimos, nepajuntant kito subjektyvios vertės ir vertinimo, nepajėgiant atjausti kitų.

Meilės sukilninimas

Žmogaus meilė gali atsisukti ne tik į kitą žmogų, bet ir į idealą, į Dievą. Kunigas Lepp nežiūri į šią meilę kaip į lytinės meilės freudinę sublimaciją, bet kaip į žmogaus jausminės energijos pasukimą kitu keliu. Jei mistikų raštuose ir randame jų džiaugsmo aprašymą erotiniais simboliais, tai tik todėl, kad erotinė meilė žmogaus gyvenime tinkamiausiai pavaizduoja dviejų asmenų visišką susiartinimą.

* * *

Šią knygą rekomenduojame visiems, kurie rūpinasi savo ir savo vaikų asmenybės ugdyimu; visiems, kurie savo moterystėje rado brangakmenį nepaprastos vertės ir jį nori ne tik išlaikyti, bet ir gražinti; pagaliau — visiems, kuriems jų meilė yra nesuprantama be Dievo meilės paslapties.

HENRI PERRIN, KUNIGAS - DARBININKAS

TĘSINYS IŠ LAPKRIČIO NUMERIO

ALFONSAS GRAUSLYS

1953 m. liepos 13-14 d. Henri Perrin dalyvauja visų prancūzų kunigų - darbininkų suvažiavime Paryžiuje. Visi prislėgti susirūpinimo. Kai kurie vyskupai jau atšaukia savo kunigus iš jų sąjūdžio. Netrukus po to pradeda ateiti liūdnos žinios iš Romos: nebeleidžiama seminaristams, besiruošiantiems tapti kunigais - darbininkais, dirbti fabrike, o netrukus jų speciali seminarija visai uždaroma. Ateina įsakymas vienuolijoms atšaukti savo narius iš kunigų-darbininkų sąjūdžio. Vyskupai, spaudžiami iš viršaus, uždraudžia kunigų-darbininkų susirinkimus. Trys prancūzų kardinolai vyksta Romon, kur tarp kitko išgirsta, kad kunigai - darbininkai tegali dirbti 2-3 valandas į dieną, turi iš-eiti iš profesinių sąjungų, o medžiaginius darbininkų reikalus turi palikti pasauliečiams. Grįžę iš Romos, kardinolai 1953 m. lapkričio mėnesį per vyskupus praneša, kad kunigai - darbininkai turi išpildyti šiuos reikalavimus. Visi tačiau aiškiai mato, kad tai reikštų sąjūdį visai panaikinti: pasilikdami taip apriboti, kunigai - darbininkai negalėtų turėti apčiuopiamos įtakos darbininkijai.

SĄJŪDŽIO UŽDARYMAS

1954 m. sausio 19 d. vyskupai galutinai praneša centrinės bažnyčios valdžios potvarkius kunigams-darbininkams: tedirbti 2-3 valandas, neužimti jokių atsakingų pareigų, tarpusavy nebeturėti organizacinio ryšio, bet išijungti įpraston vyskupijos kunigų santvarkon. Iš kunigų - darbininkų telieka Darbininkų Misijos kunigai.

Ką jautė kunigai - darbininkai, galima suvokti iš kai kurių H. Perrin laiškų. Sausio 28 d. jis rašė: "Nebėra jau kunigų-darbininkų. Tai mums pranešė kardinolas Lienart. Jūs buvot nuostabūs. Dėkoju. Dabar turite išsiskirstyti; jei ne — ekskomunika... Lienart buvo sustingęs iš pasibaisėjimo — mes taip pat... Viskas, ką mes per dešimtį metų padarėme, buvo sunaikinta ir sprogdinta... Mūsų pačių sielvartas yra niekis, palyginant su skausmu milijonų darbininkų, kurie jaučiasi Bažnyčios apleisti ir išduoti... Visi turime duoti apyskaitą dėl Evangelijos, o taip yra lengva ją išduoti... Galiu tik viena tau pažadėti, kad prieš Bažnyčią nesukilsiu".

Už mėnesio H. Perrin nusi-skundžia kitame laiške: "Visi tie dalykai, kurie paskutiniu

laiku įvyko, yra pilni sunkių pasekmių; jie įvyko per mus, bet, gaila, kad ir per Bažnyčią valdančiuosius". Jis autoritetą pripažino ir jo sprendimui pakluso, nes, gal būt kaip ir daugelis kitų giliau žiūrinčių ir toliau matančių, suprato, kad autoriteto griovimas yra didesnė blogybė, negu kartkartėmis autoriteto daromos klaidos. Tačiau šio laiško žodžiais jis pripažino, kad bažnytinė vadovybė, tą klausimą spręsdama, galėjo suklysti arba bent būti suklaidinta.

Porą dienų vėliau, liesdamas savo dvasinį stovį, laiške pasisakė: "Neužtenka vien antikomunistinės nuotaikos ir pasitraukimo į getą (komunizmui nugalėti — A. G.)... Viena yra aišku: aš negaliu grįžti į getą". Jis buvo padaręs įžadus būti kunigu - darbininku iki mirties ir jautėsi negalįs kunigauti eiliniu kunigavimu. Dėl to jame virė sunki kova tarp sąžinės ir autoriteto.

H. PERRIN MIRTIS

To konflikto išdavoje H. Perrin paprašo iš dvasinės vyriausybės šešių mėnesių atostogų. Jis pasižada nesiimti nuolatinio fizinio darbo, kol pildys kunigo pareigas. Jo širdis pilna liūdesio. Savo draugams laiškuose nuolat užsime-

na apie liūdesį milijonų sielų, kurios tik per kunigus - darbininkus buvo pradėjusios patirti Kristų, bet dabar yra vėl paliktos vienos. Porą savaičių prieš mirtį jis parašo raštą, prašydamas jį atleisti nuo kunigo pareigų, tačiau delsia ir jo neišslunčia.

1954 m. spalio 25 d. H. Perrin tragiškai žūsta motociklo katastrofoje. Tos dienos anksčiau rytą, kai dar beveik nebuvo jokio judėjimo, jis vyko motociklu į Assy-les-Moulinaux, kur vyskupui leidžiant, mokėsi elektriko amato. Buvo rastas nukritęs nuo motociklo, negyvas, su sutriuškinta galva, nors važiuojo su šalmu ant galvos. Policija negalėjo susekti jo mirties priežasties, nes nerasta jokių susidūrimo žymių. Jo mirtis lieka paslaptimi. Gal tai buvo paprasta nelaimė, o gal sąmokslas komunistų, laikusių jį savo priešu kovoj dėl darbininkijos.

VISUOMENĖS REAKCIJOS

Kaip visuomenė atsiliepė į kunigų - darbininkų sąjūdžio panaikinimą? Komunistai neslepiausiai džiūgavo, nustoje varžovų darbininkų tarpe; šio sąjūdžio panaikinimą jie apskelbė kaip Bažnyčios ėjimą iš vien su kapitalistais. Prancūzijos kardinolai ir vyskupų dauguma buvo pritrenkti liūdesio. Sąmoningieji katalikai, nustebę, nerimavo, nes tikinčiųjų dauguma nuoširdžiai vertino kunigų - darbininkų veiklą. Lijono kardinolas Oerlier neslėpė savo nustebimo dėl to sąjūdžio panaikinimo. Kardinolas Lienart tai pavadinė "Prancūzijos Bažnyčios katastrofa". Katalikų rašytojas, Nobelio premijos laureatas, F. Mauriac pareiškė: "Kunigai - darbininkai yra mūsų pasididžiavimas. Mes negalime nė įsivaizduoti, kad vieną dieną jų nebebus". Dauguma katali-

kų laikraščių kunigams-darbininkams reiškė savo simpatijas. Tik konservatyvieji, negalį supracuoti ir priimti naujų metodų, uždarymu buvo patenkinti.

KODĖL SĄJŪDIS PANAIKINTAS

Kodėl Roma šį sąjūdį sustabdė? Į šį klausimą nelengva trumpai atsakyti, nes visas reikalas yra labai komplikotas. Galimas dalykas, kad kai kurios uždarymo priežastys iš viso nėra pilnai viešumoje žinomos.

Tiesa, kunigų - darbininkų tarpe pasitaikė neigiamųjų: keliolika nukunigėjo ir sukommunistėjo, o dalis (prieštarautojų nuomone) virto tik darbininkais, jų dvasingumui išblukus. Pusė tame sąjūdyje dalyvavusių uždraudimo nepaisė ir darbą tęsė toliau.

H. Perrin tvirtinimu, dėl tų visų dalykų stebėtis nereikia, nes nėra didelių darbų, kurie būtų įvykdyti be aukų. Tad ir šis didelis užsimojimas gražinti darbininkiją Kristui negalėjo įvykti be nuostolių ir sukrėtimų. Tačiau, kunigų-darbininkų draugų įsitikinimu, visas tas neigiamybės atsverė geri rezultatai, ypač, kad darbininkija, kuriai buvo nuolat kalama galvon Bažnyčią esant kapitalizmo šalininke, dabar pamatė tos pačios Bažnyčios kunigus dirbančius su jais ir net besirūpinančius jų gyviniiais reikalais. Pačių kunigų - darbininkų tvirtinimu, daugelis darbininkų, susitike su jais, pakeitė savo prieššką nusistatymą Bažnyčios atžvilgiu, o dalis atsivertė katalikybėn.

Prie sąjūdžio sustabdymo galėjo prisidėti siaurų katalikų ir užsimaskavusių katalikybės priešų Romon siunčiami vienašališki ir melagingi skundai prieš kunigus - darbi-

ninkus. Juos visus ištirti, susekti ir patikrinti buvo sunku.

Kardinolas Suhard kunigams - darbininkams yra pasakęs: "Jūsų buvimas kels sąžinės priekaištą kitiems". Reiškia, kai kuriems dvasiškiams bus neįauku gyventi patogesnėse sąlygose, kai tuo tarpu jų broliai kunigai aukojasi, dirbdami paprastą ir sunkų fizinį darbą. Kunigai-darbininkai buvo priekaištai ir šiaip kapitalistiškiems katalikams, egoistiškai besinaudojantiems sukrautais turtais ir nesistengiantiems pagerinti neturtingųjų darbininkų padėtį. Iš tokių ir panašių suneramintos sąžinės žmonių galėjo kilti vienašališki skundai prieš visą sąjūdį.

Dar čia reikia pridėti, kad aukštieji, net ir aukščiausieji Bažnyčios pareigūnai, sprendami apaštalavimo metodų, taktikos bei drausmės klausimus, nekartą gali suklysti. Ar šiuo atveju buvo padaryta klaida, ar ne — tai spręsti čia ne mūsų reikalas. Tačiau tenka konstatuoti, kad Prancūzijos kardinolai ir vyskupų dauguma, stebėję šį sąjūdį iš arčiau, jį sustabdė ne savo noru, bet tik įsakomi iš aukščiau. Atrodo, kad pati Prancūzijos bažnytinė vadovybė būtų prieš sąjūdį pasisakiusi, jeigu jame būtų mačiusi daugiau neigiamų, negu teigiamų dalykų. Galimas daiktas, kad kai kurie neaiškumai kyla tik todėl, kad mes nežinome visų tų klausimų liečiančių faktų.

Yra būtina pabrėžti, kad Roma pasmerkė ne patį katalikų bandymą suartėti su darbininkija, bet tik apribojo tuometinio bandymo būdą ir formą. Idėja ir toliau galioja. Ji reišškėsi jau prieš kunigų-darbininkų atsiradimą. Juk jau nuo 1933 m. Sacharos atsiskyrelio Charles de Foucauld įkurti Mažieji BroLIAI ir Mažosios Seserys, vilkėdami paprastais

civiliniais rūbais ir gyvendami paprastose patalpose, dirba fabrikuose ar kur kitur pelno sau duonos savo rankų darbu, tyliu krikščionišku elgesiu ir pasikalbėjimais liudydami Kristų. O kardinolo Suhard žodžiais, “būti liudininku... reiškia taip gyventi, kad tas gyvenimas būtų neišaiškinamas, jei Dievo nebūtų”. 1960 m. Mažųjų Brolių Kongregacija turėjo apie 180 narių, kurių pusė kunigai.

Tiesa, buvę kunigai-darbininkai teigia, kad Charles de Foucauld sekėjų tylaus liudijimo neužtenka darbininkijai vėl gražinti Kristui. Todėl yra manančių, kad kunigų-darbininkų sąjūdis, toks, koks jis buvo Prancūzijoje, vėl iškilis ateityje, kai bus pamirštos klaidos. Juk, anot prelado Chevrot, dažnai yra taip atsitikę, kad katalikų hierarchija, davusi pradžią kuriam nors sąjūdžiui, jos pradinius pasireiškimus sustabdydavo, bet vėliau juos vėl leisdavo saikingesnėje formoje.

KUN. H. PERRIN ASMENYBĖ

Nėra abejonės, kad kunigai-darbininkai buvo tikri idealistai, kurie, atsisakę visų patogumų, kilniausių motyvų vedini, ėmėsi to nepaprasto apaštalavimo darbo. Toks idealistas buvo ir H. Perrin. Jokios kliūtys ir sunkenybės nebuvo jam per didelės eiti savo pašaukimo keliu. Jis taip pat buvo labai gilaus tikėjimo ir maldos vyras. Per penkiolika paskutiniųjų savo gyvenimo metų susirašinėdamas su savo giminaite vienuole, karmelite, jis nuolat prašo jos maldų, kuriomis labai pasitiki. Jis dėsto jai savo dvasinio gyvenimo ir pastoracijos rūpesčius, nuolat sielodamasis savo ir savų draugų pasišventimu. Tik giliai tikintis tegali taip jausti.

H. Perrin buvo labai socialus, pilnas naujų užsimojimų ir neapsakomo darbštumo. Tai vado ypatybės. Jei dar pridėsime jo nuoširdumą ir ryžtą visur ir visada padėti kitiems (t. y. savybės, kurios apie save telkia žmones), tada suprasiame, kodėl jis buvo visų taip mylimas ir toks įtakingas.

Vienas anarchistas jam rašė: “Aš visada niekinau jūsų vienuoliją, bet Jūsų dėlei toji neapykanta sumažėjo. Todėl dar ilgai nebūsiu katalikas, bet, kadangi Jūs esate, dabar aš tikiu, kad ir katalikų Bažnyčioje yra tokių krikščionių, kokių norėjo Kristus... Jūs man padėjote truputį mažiau būti nelaimingų, nes galiu Jums rašyti kaip draugui... Turite žinoti, kad esu tas, kuriam bus visada džiugu Jus vėl pamatyti ir Jums, kiek tik galiu, pagelbėti...”

Kai H. Perrin kuriam laikui, pareigų verčiamas, išvyko ir nutolo nuo savų draugų, jis gavo ilgesio ir dėkingumo pilnų laišku: “Tavo atsisveikinimas paliko balsią tuštumą... Per Tave pažinau Bažnyčią ir išmokau mylėti... Tavęs mums labai trūksta...”

Šiam kunigui-darbininkui mirus, vienas jo draugas rašė: “Darbininkai jį mylėjo, nes jis ieškojo naujų kelių..., nes jis daugeliui netikinčiųjų atgaivino pasitikėjimą Kristaus Bažnyčia ir daugeliui pažadino apaštališkąjį nerimą”.

DIENORAŠTIS IR LAIŠKAI

Kunigo Perrin asmenybę galima geriausiai pažinti iš jo turiningo dienoraščio ir skaitlingų laišku. Tais laiškais buvo gaivinami daugelis jo draugų. Knygoje “Journal d'un Prêtre Ouvrier en Allemagne” (“Kunigo-darbininko Vokietijoje dienoraštis”) ir po jo mirties išleistame jo laišku ir gyvenimo faktų rinkinyje “Iti-

neraire de Henri Perrin” (“Henri Perrin gyvenimo kelias”) yra nuostabiai puikios medžiagos, iš kurios aiškėja jo dvasios liepsnojimas nuolatinio susirūpinimo Bažnyčios ir darbininkijos likimu. Jo laišškai, dvelkia šv. Povilo laišku dvasia, verti gilaus susimąstymo.

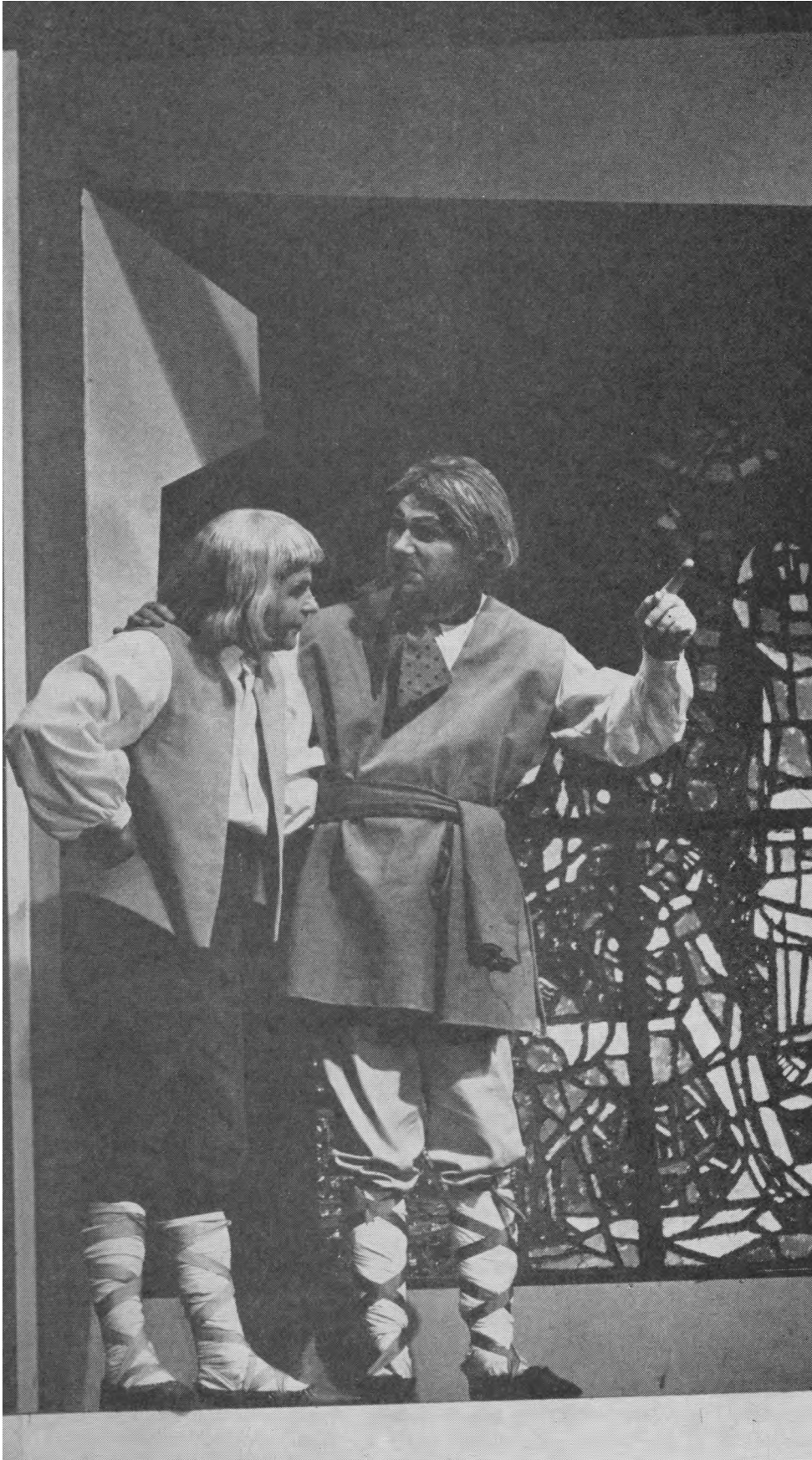
Kalbant apčiuopiamiau, H. Perrin savo dienoraščiuose ir laiškuose kalba apie krikščionių negyvenimiškumą, sustingimą, laiko dvasios nesupratimą, jų veržlumo stoką ir nepajėgumą uždegti šių laikų žmones. O juk krikščionis turėtų savo elgesiu padėti artimui surasti Kristų. Didžioji mūsų nelaimė, kad nesame ir neveikiame gyvenimo sukuryje, bet esame susigūžę gete.

Savo laiškuose H. Perrin svarsto apie priemones krikščionių veržlumui padidinti; pavyzdžiui, net apie entuziastingų, iš krikščioniško įsitikinimo ir džiaugsmo kylančių, dainų sukūrimą.

Jis taip pat liūsta dėl dvasiškos nutolimo nuo liaudies ir suburžuazėjimo, dėl tradicijų sustingimo ir baimės reformų, dėl pamaldų nepatrauklumo ir pamokslų negyvenimiškumo, dėl artėjančios komunizmo katastrofos pasauly. Svarstydamas Bažnyčios ir pasaulio šandienę padėtį, jis nekaltina vien kitus, bet ir save. Laiške karmelitei rašo: “Dar taip toli esu nuo to, kas turėčiau būti, kad galėčiau žmonėms tikrai parodyti Tėvo meilę”. Bet Čia gal verta pastebėti, kad šitaip savim nepatenkinti buvo ir šventieji.

***

Nėra abejonės, kad kun. H. Perrin buvo vienas iš tų didžiųjų (o gal ir didžiausių) asmenybių ir tikra prasme darbininkijos vadų, pasireiškusių anuometiniame kunigų-darbininkų sąjūdyje.

Krizas: "Ale dabok, brolau! aš tau daugiau pasakysiu."

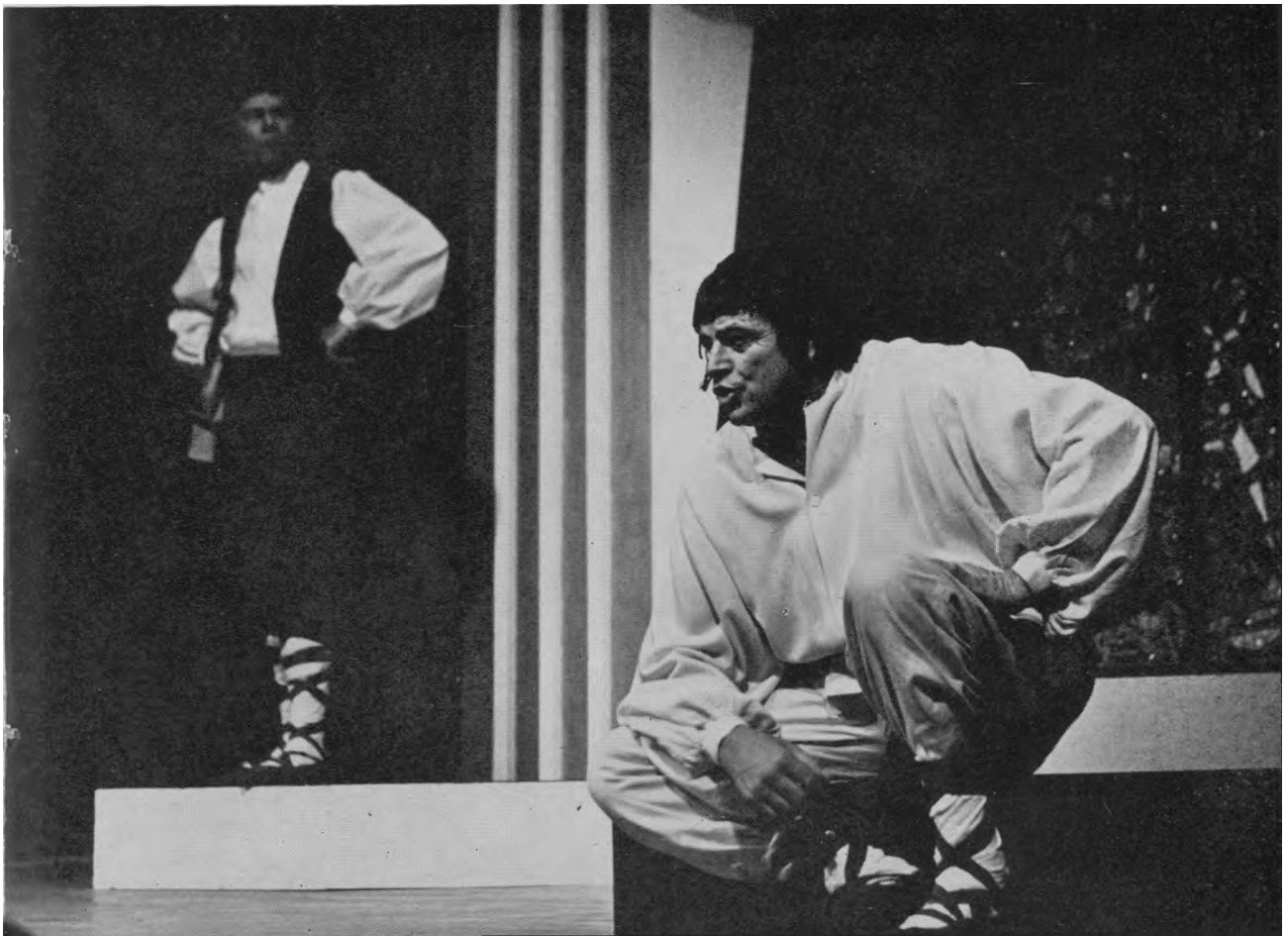
S c e n o s Darbuotojų Sąjungos aktorių inscenizuoti Kristijono Donelaičio "Me t a i" Čikagoje 1964 m. spalio 17 - 18 d. Režisūra Algimanto Dikinio, dekoracijos Adolfo Valeikos, kostiumai Bronės Jemeikienės. Vaidino: A. Dikinis (Donelaitis), B. Briedienė ir A. Kėželienė (burės), L. Barauskas (Seimas), S. Bernotavičius (Slunkius), S. Grebliūnas (Enskys), Vyt. Juodka (Pričkus), J. Raudonis (Krizas) ir K. Veselka (Lauras).

---

377 psl. viršuj— Pričkus: "Bet ir bitins jau šeimyną savo pabudint ir prie darbo siusti bei ką pelnyt n' užsimiršo."

---

377 psl. apačioj: — Slunkius: "Ak, močiute," tariu, "bensyk ir verkusi liaukis; juk dar čėso yr, ir mes atliksime darbus."

378 psl. — Donelaitis
(Algimantas Dikinis).

373 psl. viršuj — Done-
laitis: “Tu, niekings žmo-
gau! mokinkis čia pasi-
kakint, kad tau kartais
tropijas skūpai prisival-
gyt.”

f

379 psl. apačioj: — Lau-
ras: “Tam kieme, bro-lau,
kur aš savo šutinu puo-
dą, du tikru šelmiu pa-
grata su manim gyvena”.

Seimas:
"Žirnių sau
pasisėk
zopostui
dideli plotą;
juk žinai,
kaip skanūs
jie, kad
šiupinį
valgai."

Antr. būrė:
"Bet ir
rupuizės
ir varlės
taip
nusigando,
kad jos
umaru
su vaikais
į vandeni
šoko."

REIKIA INFORMUOTI JAUNIMĄ APIE LIETUVĄ

Kai ilgesniam laikui yra prarandamas ryšys su tauta, kai nežinome kokiomis problemomis ir kokiomis sąlygomis gyvenama mūsų tėvynėje, palengva — nejučiomis ateina nutautėjimas. Tas nutautėjimas paprastai būna toks laipsniškas ir išsitiesęs per keliolika metų, kad žmogus, paliestas nutautėjimo, visiškai nepastebi, kad tas faktas įvyko.

Jaunesniesiems nutautėjimas yra daug kartų didesnė ir daug realesnė problema, negu vyresniesiems, nes jie niekuomet negalėjo turėti toki tautinio sąmoningumo laipsni, kaip Lietuvoje gimusieji, ten augę ir tampriai su Lietuvos gyvenimu ir kultūra susirišę žmonės. Šalia to, jaunesnieji tremtyje yra kur kas daugiau negu vyresnieji išstatyti į tokias gyvenimo sąlygas, kuriose paprastai tą menkesni tautinį sąmoningumą galima greičiau prarasti. Bet neramybė, kad nutautėja ir nuo lietuvių tautos ir kultūros nosisuka tik jaunieji. Tas faktas yra liūdnas ir skaudus ne tik pats savyje, bet dargi ir dėl to, kad vyresniųjų nutautėjimas paskatina ir prisideda prie greitesnio jaunesniųjų nubyrėjimo.

Vienas iš didesnių nutautėjimo faktorių, kuris galioja bendrai vyresniesiems ir jaunesniesiems, yra paprastas ryšių neturėjimas ar praradimas su tautos gyvenimu. Kai ryšiai nutrūksta, tuomet tas nuolatinis kalbėjimas, raginimas: būkite gerai lietuviais, rūpinkitės Lietuvos išlaisvini-

mu, kalbėkite lietuviškai, skaitykite lietuvišką spaudą ir literatūrą, gan dažnai tampa labai neveiksminga priemone, o kartais net igauna įkyrumo ar zirzėjimo charakterį ir, užuot padėjęs lietuviškumui, kartais net pakenkia.

Ko mūsų jaunimui šiandien ir jau seniau reikėjo ir reikia, mano nuomone, yra konkreti ir detališka informacija, kas dedasi Lietuvoje diena iš dienos: kaip gyvena lietuvis pavergtoje Lietuvoje, ką jis dirba, ką jis už tai gauna; ką jis gali už tą uždarbį nusipirkti, kokios yra jo problemos, jo rūpesčiai, jo reakcijos, troškimai. Gal dar didesni patrauklumą turėtų ryški informacija, kitaip sakant, aiškus ir pilnas vaizdas lietuvių jaunuolio ir jaunuolės sovietų okupuotoje Lietuvoje.

“Kai akys nemato, širdis neskauja,” sako liaudies patarlė. Jinai kaip tik tinka mūsų atveju. Gyvenant atitrūkus nuo savo tėvynės gyvenimo tikrovės, mes ją dažnai pamirštame, pradėdami gyventi tik savo aplinkos problemomis. Taip negrų lygybės kova Čikagoje ar Niujorke pasidaro daug artimesnė, negu tikišnis ar tautinis lietuvių persekiojimas Klaipėdoje ar Vilniuje. Gerai, kad jaunesnioji karta rūpinasi negrų problema Amerikoje, bet to pačio žmogiškumo vedami juo labiau mes neturėtume pamiršti savo kraujo brolių ir seserų likimo Lietuvoje. Jų padėtis yra kur kas blogesnė ir beviltiškesnė, negu negrų

Amerikoje. Šiame krašte negrai turi daug įtakingų ir nuosirdžių jų reikalo gynėjų ir užtarėjų; galų gale tie baltieji, kurie yra nusistatę prieš negrus, traukiasi iš savo užimtos pozicijos, sakydami: duokite tik daugiau laiko ir ši problema bus išspręsta. Negrų problema yra plačiai diskutuojama šio krašto spaudoje, televizijoje, radijo programose, politiniuose centruose, bažnyčiose, universitetuose ir net gatvėse. Tuo tarpu lietuvių tautos pavergimo ir naikavimo klausimu karaliauja tylą.

Esu įsitikinęs, kad mūsų jaunimas laisvajame pasaulyje taptų daug jautresnis lietuviškiems reikalams, jei jis žinotų, kas šiandien dedasi Lietuvoje. Jei žinotų, kaip lietuvių motina maldaute maldauja savo sūnui elementarinių žmogaus laisvių, tylėti nebūtų galima... “Gerai, tegul jau stoja sūnus į komjaunimą, tik leiskite jam nors kartelį per metus nueiti bažnyčion,” taip skamba motinos žodžiai okupuotoj Lietuvoj leidžiamame “Tarybinio Mokytojo” laikraštyje. Nuolatinė ir išsami Lietuvos gyvenimo informacija išjudintų mūsų jaunimą didesniems ir svarbesniems darbams.

Genius Procuta

Netolimoje ateityje spausdinsime G. Procutos paruoštą straipsnį apie jaunimo auklėjimą bei švietimą, kai po sovietizacijos priemonę okupuotoje Lietuvoje.

— Red.

KIEKVIENAS DIDESNIS pasikeitimas žmones išmuša iš įprastinių vėžių ir įtato į naują situaciją. Vienus tai supurto, kitus pradžiugina. Supurto tuos, kurie daugiau žvelgia į tai, ką jie turės prarasti. Pradžiugina tuos, kurie tikisi gero iš to, kas nauja. Panašioj situacijoje šiandien randasi milijonai katalikų, kuriuos kaip tik šiuo metu paliečia liturginio kulto išorinių formų pertvarkymas. Išažmonijus į priežastis ir motyvus, kurie pastūmėjo Visuotinį Bažnyčios Suvažiavimą apsispręsti už; pakeitimus, nepalieka nė abejonės šešėlio, kad kultą reikėjo išoriniai pertvarkyti. Tačiau tai dar nereikia, kad tuos motyvus visi tuoj pasisavina ar kad visos kliūtys automatiškai pasišalina. Sunkumų yra ir dar gali likti ilgą laiką. Ypač mums, lietuviams, išeišioj padėty. Šiuo reikalu pradėdami pokalbį, pirmiausia bandysime atsakyti į įvairiomis progomis neseniai iškilusius klausimus viešose diskusijose ir asmeniškose pašnekesiuose.

Vyresnio amžiaus vyras: “Iš kylančiu diskusijų matau ne tik pasauliečius, bet ir kunigus esant skirtingos nuomonės pakeitimų reikalu. Jei taip yra, tai ar mes visi galime pasirinkti ar priimti naujumus, ar ne?”

Liturginę reformą visoj Bažnyčioj pravesti nutarė Visuotinis Vatikano Susirinkimas. Už liturginę konstituciją pasisakė 2158 vyskupai, prieš — tik 10. Toji konstitucija išmintingai pramato atskirų kraštų, laiko ir tautų skirtumus, palikdama laisvę atskirų kraštų hierarchijoms tam tikrose ribose apspręsti kas keistina savo krašte. Tų pakeitimų laikosi visas kraštas.

Nuomonių skirtumai paprastai kyla pagal tai, kam kiek kas patinka ar nepatinka.

SŪDNA DIENA IR MIŠIŲ PRASMĖ

REDAKTORIUS

ka. Vieniems, paprastai — jaunesniems, tai gali patikti grynai dėl to, kad tai kažkas naujo. Kitiems, daugumoj iš vyresnės kartos, pripratusiems prie seno, tai gali ne taip patikti. Žinoma, ir vienoj, ir ki-

toj grupėj yra išimčių. Abiem grupėm teks prasmingai suvokti ir išgilinti į liturgijos dvasią.

Senutė, sužinojusi, kad Didįjį Ketvirtadienį Mišios bus laikomos vakare: “Sūdna diena... Moset jau svieta gals. Visat Mišeles turėjom rytais... O dabą išimyslina sutemo”.

Nejaugi, brangi senute, jums niekas nepaaiškino iki šiol, kad ir pirmosios Mišielės buvo vakare — Paskutinės Vakarienes metu? Todėl Didįjį Ketvirtadienį, kada minim švc. Sakramento įsteigimą Paskutinėj Vakarienėj, dera ir labai prasminga Mišias laikyti vakare.

Dėl didesnio prasmingumo laiko atžvilgiu ir grynai praktiškais sumetimais reikės vakarines Mišias įvesti ne tik sekmdieniais, bet ir savaitės bėgyje, kad iš darbo grįžę žmonės turėtų progos jose dalyvauti.

Kunigas: “Aš manau, kad mes esame kritiškame laike. Kalbėjau su kitais kunigais ir jie pripažįsta, kad lietuviai jau ir taip negausiai atsilanko į jiems skirtas Mišias su lietuvišku pamokslu, bet ieško kuo trumpiausiu pamaldų kur nors kitur. Nei ši reforma mums nežada nieko gero, bet visą reikalą dar labiau gali pagadinti.

I liturginę reformą galima žiūrėti pesimistišku arba optimistišku žvilgsniu. Visuotinei Bažnyčiai ji yra nepaprastos svarbos. Taip pat ir lietuviams išeišiams. Bent ten, kur yra lietuvis kunigas ir pakankamai lietuvių, pamaldos gali ir turi būti laikomos lietuviškai. Svarbiausia, patys kunigai turi turėti užsidegimo ir parodyti tautiečiams lietuviškos kalbos vartojimo ir kitų pakeitimų teigiamybes. Tada

ir tautiečiai tuo labiau susidomės. Antra vertus, ir pasauliečiai turi aktyviai dalyvauti tokiose Mišiose iš krikščioniško ir tautinio solidarumo.

PAŠNEKESYS APIE DALYVAVIMĄ MIŠIOSE

Mišios man yra didelis įvykis savaitėje. Aš ateinu į bažnyčią susikaupti, pasimelsti už savo artimuosius, gyvus ir mirusius, pasiklausti gero pamokslo (kurį prisimenu ir darbo dienomis). Rožančius man taip pat padeda susikaupti. Mišios dažnai praeina pakilioj nuotaikoj. Tad man yra visai nesuprantami tie pakeitimai, tas visų kalbėjimas balsiai. Tai mane tik išblaško ir aš nebesusikauptiu.

Niekas negali abejoti Jūsų nuoširdumu. Jūs kalbat už tūkstančius, o gal ir už milijonus, kurie, panašiai kaip Jūs, yra įpratę žiūrėti į dalyvavimą Mišiose, kaip į privatų pasimeldimą. Niekas negali Jūsų už tai nė mažiausiai kaltinti, nes Jūs įpratote tai daryti, kas buvo Jums pagal galimybes tuo metu įmanoma. Bet taip nebuvo ankstyvaisiais krikščionybės laikais, nei, žvelgiant į Mišių esmę, taip neturėtų būti.

Ankstyvaisiais laikais krikščionys būdavo susibūrę arčiau altoriaus, suprasdavo kunigo maldas ir kartu balsiai jam atsakinėdavo arba giedodavo giesmes. Tik kai lotynų kalba tapo žmonėms nebesuprantama, ministrantai ar choras atsakinėdavo kunigui, o žmonės ėmė kiekvienas sau atskirai melstis. Tas taip plačiai paplito, kad dabar daugelis iki šiol galvojo, kad tai pats geriausias būdas dalyvauti Mišiose.

O kas čia blogo sau atskirai melstis?

Atskirai ne Mišiose sau melstis nėra bloga, bet gera. Tačiau Mišiose sau atskirai melstis nepakanka, nes tai neatitinka Mišių esmės ir tikslo.

Per visą savaitę darbe, gatvėj ir namuose mes grumiamės kartu visą laiką. Dabar bent pusvalandį norisi susikaupti, pakilti aukščiau kasdienybės, be kitų trukdymo, be balsiai kalbėjimo.

Teisingai, yra būtina Mišiose susikaupti ir pakilti virš kasdienybės. Tačiau tai nebūtinai įvykdoma atskirai meldžiantis. Iš tikro Mišiose, pagal jos esmę ir tikslus bendrai su kitais dalyvaujant, galima atsiekti didesnio susikaupimo. Juk Mišios savo esme yra Bendruomenės auka, kurioj visų vardu Kristus aukojasi Tėvui, kartu aukojantis ir patiems Mišių dalyviams bei komunijoj kartu dalinantis tos aukos vaisiais.

Garsiai meldžiantis ir kartu giedant geriausiai išreiškiamas vidinis bendrumas ir dėmesys, kurį turim iš meilės rodyti vienas kitam, dalyvaujant toj pačioj Dievą garbinančioj bendroj Aukoj ir Puotoj.

Tuo tarpu laiko bėgyje dalyvavimas Mišiose buvo nuostojęs savo gilios bendrinės prasmės. Todėl mes jas padarėm privačia malda. Iš tikro, nebesurasdami ar nebepašvėdami laiko asmeniškai maldai savaitės metu, nukėlėme ją į mums patogiausią laiką — į sekmdienio Mišias. Dabar kaip tik tenka Mišiose dalyvavimui sugražinti jo tikrąją prasmę: kadangi ji yra susirinkusiųjų bendra auka ir malda, bendrai reikia ir melstis, aukotis ir giedoti. Asmeniškai malda taip pat turi grįžti į savo vietą — į namus, į darbovietę, į laisvalaikį, kurį praleidžiame vieni.

Pripratus Mišiose atskirai patyliai melstis, dabar labai sunku bendrai ir balsiai melstis. Viskas erzina ir nervuoja. Rodos, tuščiai kalbi.

Tiesa, kad vyresniems, įpratusiems Mišiose melstis pavieniai, bendra malda sukelia sunkumų, tačiau jie nėra nenugalimi.

Gyvename persitvarkymo laikais. Bažnyčia žiūri ne tik į Mišių esmę (kad Mišios yra bendra auka), ne tik į praeitį (kad taip buvo pirmaisiais krikščionybės laikais), bet ir į dabartį ir tolimą ateitį. Moderniais laikais žmonės atsiranda vis arčiau vienas kito, bet visus apjungiančios dvasios pasigenda (štai pvz., visur pabrėžiamas žmonių vienišumas šių laikų visuomenėj; žr. E. ir M. Josephson rinkinį "Man Alone: Alienation in Modern Society", 1962). Tik krikščionybė gali duoti pilną meilės bendruomeninę dvasią. Visi, ypač krikščionys, tam turi būti ruošiami. O kaip jie ta dvasia persisunks, jei jie, kasdien (kaip Jūs pati sakote) kartu tik grumiasi, ir, net bendrai susirinkę, atskirai meldžiasi ir kitus pastebi gal tik tam, kad neužliptų viens kitam ant kojų?

Todėl matome, kokia svarbi yra Mišių bendroji malda, ir kaip bendruomeninės dvasios išreiškėja, ir kaip jos puoselėtoja. O kas svarbu, tam yra verta padėti daugiau pastangų. Į balių ruošdamies, daug laiko praleidžiame. O kiek pasiruoshiame Mišioms? Iš anksto reikia joms nusiteikti. Erzėnimasis kyla kaip tik dėl nepasiruošimo: mūsų jausmai niekada nelydės tariamus žodžius, jei su jais būsime nesusigyvenę ir gal net nė nesuitaikę. Vidinis susigyvenimas ateina pamažu ir po daug pastangų.

(Tęsinys sekančiam numerį)

KODĖL JĖZUITŲ ORDINAS BUVO PANAIKINTAS

JUOZAS VENCKUS, S. J.

Šįmet sueina lygiai 150 metų nuo to, kaip Jėzuitų Ordinas, panaikintas 1773 m., vėl buvo iš naujo atgaivintas 1814 metais. Ne vienam kyla klausimas, kodėl toks stiprus, didelis ir labai paplitęs Ordinas buvo panaikintas. Kuo jis buvo nusikaltęs?

Nuo Ordino įsteigimo 1540 m. iki panaikinimo 1773 m. buvo praėję 233 m. Per tą laiką visa eilė popiežių žodžiu ir raštu gyrė Ordino dvasią ir veiklą, ypač jų universitetus, kolegijas, rekolekcijas ir dažnai pavesdavo jėzuitams daug svarbių bažnytinės diplomatinės misijų. Pagaliau nei pats panaikinimo dekretas nepeikia jėzuitų mokslo, nei jų moralės, nei nekaltina Ordiną disciplinos stoka.

Ir kas Ordiną panaikino? Popiežius, nes tik popiežius jį tegalėjo panaikinti. Jėzuitai pagal savo konstituciją turi griežtą išipareigojimą ginti popiežių ir net atskiru įžadu pasižada popiežiaus klausyti, kokiam tik darbui jis juos paskirtų. Dėl to ir kyla klausimas, kodėl popiežius Klemensas XIV jėzuitus panaikino. Atsakydami į tą klausimą, turime bent trumpai susipažinti su Klemensu XIV bei tikraisiais jėzuitų priešais.

KLEMENSAS XIV

Klemensas XIV gimė 1705 m. Jo tėvas, pavarde Ganganelli, buvo gydytojas. Anksti mirdamas, jis paliko vaiką našlaičiu. Berniukas buvo išleistas į mokslus turtingo ge-

radario. Dar jaunas įstojo į pranciškonų konventualų vienuoliją, kur išėjo įprastus savo vienuolyno mokslus. Tuo metu jis buvo toks didelis jėzuitų draugas, kad jį vadindavo "jėzuitu pranciškonų rūbuose". Jėzuitai nekartą Ganganelli pasiūlė aukštoms ir atsakingoms bažnytinėms pareigoms. 1759 m. Klemensas XIII kaip tik dėl to jį ir paskyrė kardinolu, kad buvo geras jėzuitų draugas. Kada popiežius mirė, Portugaliją, Ispaniją, Neapolį ir Prancūziją valdantieji Bourbonai dėjo visas pastangas paveikti popiežiaus rinkimus, kad būtų išrinktas asmuo, kuris sutiktų Jėzuitų Ordiną panaikinti. Ganganelli jiems tai ir pažadėjo. Per jų įtaką 1769 m. jis buvo išrinktas popiežiumi. Tokiu būdu jis tapo kardinolu, nes buvo jėzuitų draugas, ir popiežiumi, nes pasidarė jų priešu.

Naujas popiežius laikėsi to dėsnio: "do ut des" (aš duosiu, kad ir tu man už tai duotum"). Todėl Jėzuitų Ordino jis iš karto nepanaikino, bet dėsė net keturis metus. Bourbonai buvo užėmę kai kurias popiežiaus valstybės žemes (Beneventą, Avignoną ir kt.). Popiežius reikalavo, kad už tai tos žemės jam būtų gražintos. Per tuos keturis metus įvyko dar kitų nemalonių dalykų, kol pagaliau Bourbonų dinastijos valdovai išveržė iš popiežiaus rankų panaikinimo dekretą (plačiau žr. Liudviko Pastor "Popiežių istorijos" XXXVII-ąjį tomą).

TIKRIEJI PRIEŠAI

Didžiausi jėzuitų priešai tuo metu buvo anksčiau suminėtų kraštų monarchai su savo masoniškais patarėjais. Tada viešpatavo karalių absoliutizmas. Nesant spaudos, nebuvo nei viešosios opinijos, kuri būtų galėjusi protestuoti. Karaliai, žinodami ar nežinodami, buvo apsisatę ministeriais, kurie buvo kovingi masonai. Ispanijos Karolis III turėjo Conde de Aranda, Portugalijos Juozapas I — Marques de Pombal, Prancūzijos Liudvikas XV — Choiseul. Absoliutiški valdovai ir jų masoniški patarėjai nepageidavo savo valstybėse įtakingų ir Bažnyčią stipriausiai ginančių jėzuitų. Ministeris Pombal jau buvo ištrėmęs jėzuitus iš Portugalijos 1759 m., o Karolis III 1767 m. iš Ispanijos ir visų savo Amerikos kolonijų. Dėl to popiežius Klemensas XIII protestavo ir buvo net atšaukęs savo nuncijus.

Kiti priešai buvo taip vadinami enciklopedistai, savo nusistatymu labai priešingi katalikų Bažnyčiai ir tuo pačiu jėzuitams. Enciklopedijos leidimui tarp 1751 ir 1780 m. vadovavo Diderot ir D'Alembert, prisidėjo Voltaire, Rousseau ir kiti. Prieš jėzuitus buvo nusistatę ir jansenistai, kadangi jėzuitai viešumon kėlė jų herzijom dvelkiančias klaidas.

KITI MONARCHAI

Pradžioje Klemensas XIV dėsė panaikinti jėzuitus, tei-

1773 m. Jėzuitų Ordinas buvo panaikintas; 1814 m. vėl atstatytas. Pastarojo įvykio 150 m. sukaktuvių proga šiame numeryje talpiname paaškinimą apie panaikinimo priežastis ir aplinkybes.

sindamasis, kad ne visi Europos karaliai to nori, pvz. Austrijos karalienė Marija Terezė. Tik vėliau ši pamaldi moteris pasisakė nesipriešinti Ordino panaikinimui, jei popiežius to noris (tikrumoje ji nenorėjo sutrukdyti savo dukters Marijos Antuanetės vedyboms su prancūzų karaliumi Liudviku XVI, reikalaujančiu jėzuitų panaikinimo).

Tokiu metu jėzuitų draugu pasirodė esąs Prūsijos karalius Fridrikas II, kuris net pasiūlė jėzuitų generolui Ricel persikelti į jo valstybę. Generolas padėjo, bet šios malonės nepriėmė. Pagalba atėjo iš kitur, iš kur mažiausiai buvo galima jos tikėtis, būtent, iš Rusijos carienės Kotrynos II. Padalinus Lenkiją - Lietuvą, daug katalikų ir apie 10 milijonų unitų tapo carienės pavaldiniais. Jų tarpe iki šiol beveik visu švietimu rūpinosi jėzuitai. Jų panaikinimui Rusijoje carienė pasipriešino ir panaikinimo dekreto liepė neskelbti (iš anksto buvo nustatyta, kad popiežiaus dekretas tik tada gauna galios, kai jis jėzuitų namuose vyskupo paskelbiamas; gi krašto valdovas galėjo paliepti vyskupui neskelbti). Nors Prūsijoje dekretas ir nebuvo paskelbtas, tačiau jėzuitai laisvu noru popiežiaus paklausė. Kitaip išėjo Rusijoje: buvusios Lietuvos - Lenkijos plotai būtų praradę visą švietimo tinklą. Carienė pareikalavo jėzuitus toliau tęsti darbą ir jėzuitai, patariamai vietos vyskupų, pa-

siliko. Popiežiaus nuncijus ragino Romą nedaryti tolimesnių žygių. 1783 m. popiežius žodžiu patvirtino pasilikusių veiklą. Tokiu būdu jėzuitai Rusijoje išliko, išlaikydami Ordino tradicijas ir jas vėliau perduodami ateičiai, kai jis buvo atkurtas visame pasaulyje.

PANAIKINIMO PASEKMĖS

Klemenso XIV panaikino Jėzuitų Ordiną, norėdamas susitaikinti su Bourbonų dinastijos valdovais, kurie savo valtybėse nesiskaitydavo su dvasiškijs, kilnodavo vienuolius ir atiminėdavo iš jų vienuolynus. Taip pat Bourbonai buvo už tai pažadėję popiežiui gražinti iš jo valstybės atimtas žemes. Tačiau jie pažado nesilaikė, delsdami ir statydami visokias sąlygas, kurių popiežius negalėjo priimti.

Buvo daug ginčių dėl panaikinto ordino turtų. Buvo daug kalbėta apie jėzuitų auksą, paslėptus turtus, kurių vėliau niekas negalėjo rasti, nes jų nebuvo. Nors vienuolynų nuosavybės priklausė Bažnyčiai, tačiau po jėzuitų panaikinimo jų pastatus, knygynus, archyvus nusavino valstybės, dažnai kolegijas ir universitetus paversdamos kareivinėmis ar policijos nuovadomis.

Paties Klemenso XIV gyvenimo antroji dalis turėjo labai nemalonių valandų. Visi ėmė jo vengti ir jis pats vengė viešai pasirodyti. Prie jo pasiliko

tik vienas kitas artimas patarėjas, Ispanijos auksu papirktas popiežiui duoti Bourbonams palankius patarimus.

18 šimtmečio gale įvykusi Prancūzų Revoliucija sukrėtė visą Europą, išliejo daug kraujo ir pakeitė padėtį. Liudvikas XVI su savo žmona Marija Antuanete žuvo nuo giljotinos. Pijus VII, Klemenso XIV įpėdinis, buvo prancūzų suimtas ir išvežtas iš Romos į Prancūziją. Pietų Amerikoje, iš kur jėzuitai buvo išvaryti, vyko sukilimai prieš Ispaniją. Karališkasis absoliutizmas pradingo. Daugely kraštų išsteigė masoniškos valdžios.

ATSTATYMAS

Popiežius Pijus VII, dar būdamas prancūzų nelaisvėje, dažnai prisimindavo savo sekretoriui, kad buvo padaryta didelė klaida, panaikinant Jėzuitų Ordiną. Daugelis kraštų pasigedo jėzuitų kolegijų, mokyklų. Mums šiandien iš viso sunku įsivaizduoti, ką reiškė jėzuitų mokyklos visam to meto Europos švietimui. Taip pat ir savo rekolekcijomis visuose visuomenės sluoksniuose jie diegė krikščionišką dvasią.

Į visa tai atsižvelgdamas, Pijus VII, sugrįžęs iš nelaisvės, 1814 m. rugpjūčio 7 d. išleido bulą "Solicitudo omnium Ecclesiarum", paskelbiančią atstatymą Jėzuitų Ordino, lygiai tokio paties, koks buvo prieš uždarymą 1773 m.

TĒTI, DUOK MAN DOLERĪ !.

KĒSTUTIS TRIMAKAS, S. J.

“Mokyklose visą laiką moko, kuo pinigų užsidirbti, bet nė kiek, kaip juos leisti,” šiais žodžiais kažkoks auklėjimo specialistas neseniai prikišo JAV-ių mokykloms.

Dalinai teisingai, dalinai ne. Teisingai, nes tikrai mokyklos to nemoko. Tačiau nepilnai teisingai, nes vargiai ar mokyklos turėtų to mokyti. Jos jau ir taip daug “apsiėmė”, visgi viso auklėjimo nė negali, nė neturi perimti.

Vaikus išmokyti, ką su pinigais daryti, turėjo ir turės tėvai. Ne mokykla vaikus išlaiko, ne ji jiems pinigų duoda, bet tėvai. Ne mokytojas eina su vaikais į krautuve, bet tėvai. Tad iš tėvų vaikams natūralu išmokti ir kaip pinigus leisti, ir kaip juos taupyti.

O problema yra. Gavę ar negavę, vaikai savaime nežino, ką su pinigais daryti. Net tokioj taupumu pasižymėjusioj tautoj, kaip vokiečių, ši problema tampa vis aktualesnė. Savo tėvų “Wirtschaftswunder” (ekonomijos stebuklo) krašte vokiečiai per daug švaistosi pfenigais... ir markėmis. “Der Mann in der Zeit” laikraštyje (1962, gegužis) rašoma, kad vien keturiolikmečiai ir penkiolikmečiai kasmet laisvai išleidžia 180 milijonų DM. Tad jų spaudoj pasigirsta aliarmuojantys balsai: “Sparsamkeit bei Kinder... Jung gewohnt, ist alt getan” (Taupumo vaikų tarpe!... Jaunas papratęs, ir pasenęs darys).

Jei jau vokiečiai pinigais švaistosi, tai ką jau bekalbėti apie amerikoniukus. Jie dau-

giau gauna, daugiau ir išleidžia.

Dabar JAV-ėse yra 22 milijonai paauglių tarp 12-19 metų. Jų pajamos i metus siekia 12 bilijonų dolerių (šie daviniai paimti iš “Time” žurnalo, 1964 spalio 9, 96 psl.): dalį šių pinigų jie gauna iš tėvų: vidurkiu berniukas — 6 dol. i savaitę; mergaitė — 4 dol. Be to, daliniu darbu dar sau užsidirba trečdalis visų berniukų ir ketvirtadalis mergaičių, o nuolatinu darbu — po ketvirtadalį milijono vyresnių berniukų su 2,221 dol. metinio uždarbio vidurkiu ir mergaičių su 2,933 dol.

Paauglių išlaidos nepaprastai didelės: “Parents’ Magazine” tvirtinimu — 11 bilijonų dolerių, o “Time” žurnalo — “kai gauna, beveik tuoj pat išleidžia”: i metus — 1.5 bilijonų dol. pasilinksminimams, 0.3 bilijonų dol. — muzikos plokštelėms. Mergaitės išleidžia netoli 0.5 bilijonų kosmetikai ir 3.6 bilijonų drabužiams, kurių perka proporcingai dvigubai daugiau, negu moterys bendrai. Biznieriai trina iš pasitenkinimo rankas, nes taip formuojasi ateities “išlaidžioji generacija”, kuri su pinigais nesiskaito. Už penkių metų paaugliai JAV-ėse vietoj 12 bilijonų turės 21. Ar ir tada tie pinigai slys iš jų rankų lygiai taip greitai, kaip dabar?

O KAIP LIETUVIUKAI?

O kaip lietuviukai? Ką jie daro su pfenigais Vokietijoje, su vienu kitu doleriu JAV-ėse

- Paauglių išlaidumas JAV ir Vokietijoje.
- O kaip lietuviukai?...
- Svarstylini klausimai tėvams ir auklėtojams.

Priešimos Židinio

ir Kanadoj, su pezu Argentinų? Kaip tėvai žiūri į vaikams duodamus pinigus? Ar kuo daugiau uždirba, tuo daugiau duoda? Kaip ugdomas vaikų charakteris? Taupumas? Išmintingumas pinigus leidžiant? Teisingas — ne perdėtas — pinigų vertinimas? Ar ir pinigai, kaip daugelis kitų dalykų, gali tapti priemone ne tik pragyventi, pasilinksinti, bet ir auklėti ir auklėtis?

Tai klausimai verti gilaus svarstymo. Be abejo, tėvai, turintieji vaikų, tais klausimais turi apsispręsti. Įdomu būtų išgirsti iš tėvų, kaip ir kodėl jie taip apsisprendžia. Verta būtų pasiklausti ir auklėtojų nuomonės. Naudinga pasidalinti užtiktomis mintimis iš savo ir kitataučių spaudos bei knygų. Šiuo klausimu "Laiškuose Lietuviams" atveriamė duris diskusijoms, siekiančiomis atitinkamų praktiškų išvadų.

Iškėlę šio reikalo aktualumą, diskusijas pradėsime, 1) pateikdami tam tikrus davinius ir 2) iškeldami visą eilę svarstytinų klausimų.

* * *

Visuose kraštuose visus lietuvius apimančių davinų pateikti yra neįmanoma. Čia surašyti daviniai yra riboti, bet kai kuriais požiūriais gana akivaizdūs.

Mokydamas Čikagos Aukštesnėje Lituanistikos Mokykloje ir domėdamasis mūsų jaunimu, apklausinėjau mokinius įvairiais klausimais, jų tarpe ir šio rašinio tema. Iš jų atsakymų galima susidaryti apytikrą vaizdą, kaip jie vertina pinigus, iš kur jų gauna ir ką su jais daro.

Turime prisiminti, kad tam tikru atžvilgiu vaikai buvo rinktiniai, t. y. lankantieji lituanistinę mokyklą, kas rodo tėvų ypatingą (o taip pat, bent dalinai — ir mokinių) lietu-

višką nusiteikimą. Mokinių amžius svyravo tarp 12 ir 16 metų, didesnė dalis 13-14 metų. Mergaičių buvo šiek tiek daugiau negu berniukų.

KAIP PINIGUS VERTINA

Viename apklausinėjime, kokie jų troškimų išsipildymai padarytų juos ypatingai laimingais (galima buvo užrašyti daugiau negu vieną troškimą), 56 mokinių atsakymai buvo labai įvairūs. Virš noro laisvės Lietuvai (4), draugų (3), taikos ir sugyvenimo pasauly (9) ir kt. pirmavo troškimas pasisekimo moksle (26), antroje vietoje palikdamas pinigus (14).

Taigi, lygiai ketvirtadalis mokinių (berniukų ir mergaičių maždaug po lygiai) pasisakė už pinigus. Berniukai paprastai tik pasakė, kad nori daug pinigų, vienas kitas net tapti milijonieriu. Mergaitėms daugiau rūpėjo pinigai "pirkti

TAIP ATSITIKO

MŪSŲ Viktutė — keturių metų, bet jau moka ant popieriaus kreivas raides vedžioti. Tėčio, Mamos, broliuko ir sesučių gimtadienių niekad nepraleidžia, nenupirkus jiems dovanų už savo sutauptus pinigėlius. Bet štai, vieną kartą Tėčio gimtadienis prisiartino per greitai ir visai netikėtai. Viktutė dovanos jam dar neturėjo.

Gimtadienį Tėtis dirbo kieme, užsivilkęs darbiniais drabužiais, nudėvėtais batais ir truputį praplyšusiomis kelnėmis. Pamažu, nedrąsiai prie jo prisiartino Vik-

MŪSŲ ŠEIMOJ

tutė, mažu vokeliu nešina. Nuleidusi akis, priėjo ir padavė Tėčiui. Tėtis, išplėtes akis, iš vokelio ištraukė "kvoterį" (25 centų pinigėlį) ir raštelį, ant kurio blaškėsi kreivos raidės: Viktutė — Tėveliui.

— Tėti, tai Tu nusipirk sau kelnes, — sučiulbėjo mažoji ir nubėgo.

Pasirodžiusi šypsena nebedingo nuo dirbančio Tėčio veido. Po valandėlės Viktutė vėl atbėgo iš namų. Ir vėl Tėčiui tiesė vokelį. Žiūri jis — vėl kitas "kvoteris". Ir vėl jis girdi čiulbantį balselį:

— Tėti, nusipirk tu ir batus.

Tikrus įdomias atsitikimus iš šeimų gyvenimo prašome siųsti "L. L." redakcijai.

rūbų įvairiausioms progoms". Viena užakcentavo: "Aš noriu sveikatos ir daug, daug, daug, daug PINIGŲ". Išskirtinai skambėjo vienos mergaitės atsakymas: "Aš norėčiau daug pinigų užmokėti už drabužius, valgius ir vaistus — nusiųsti į Europą, ir Aziją, Afriką ir Pietų Ameriką tiems žmonėms, kurie neturi valgyti ir vaistų".

IŠ KUR JŲ GAUNA

Kitu apklausinėjimu stengiausi sužinoti, iš kur vaikai pinigus gauna ir ką su jais daro.

Iš 52 vaikų 18 reguliariai iš tėvų gauna nustatytą sumą pinigų; 26 turi jų vis prašyti iš tėvų; 3 kartais reguliariai gauna, o kartais prašo; likę 6 užsidirba patys pastovesniu darbu krautuvėje, valgykloje ar kepykloje. Be to, dauguma jų (tik 14 ne) gauna pinigų iš tėvų ir kitų už mažus darbelius, kaip indų plovimą, namų sutvarkymą, žolės piovimą, vaikų prižiūrėjimą ir kt.

Tėvų reguliariai savaitei duodama suma įvairuoja nuo 25 centų iki 4-5 dolerių (iš 18 vaikų 3 gauna po 50 centų, 5 — po 1 dolerį ir 4 — po 2). Kai kurie reguliariai gaunantieji, šalia to, gauna ir paprasę.

Iš reguliariai negaunančiųjų vieni pasisakė gauną "kai reikia", kiti — "kada nori". Tokie išsireiškimai rodo ir tėvus skirtingai atsakant vaikų prašymams.

KĄ SU PINIGAIS DARO

Bandžiau sužinoti, 1) kiek pinigų vaikai išleidžia pramogoms ir 2) ar taupo ir kuriuo tikslu.

Klausiant, kiek išleidžia ne būtinaiems ar reikalingiems dalykams, bet pasilinksminiui, saldainiams ir kt., atsakymai įvairavo nuo "daugiausia nieko" iki 15 dolerių į savaitę. Pusė šimto vaikų į savaitę išleidžia beveik 100 dolerių, t. y. beveik po 2 dolerius kiekvienas.

Pramogoms daugiausia pini-

gų išleidžia tie, kurie daugiausia jų turi, t. y. tie, kurie patys pastoviau užsidirba: šeši sakėsi išleidžiant viso 33 dolerius į savaitę, t. y. trečdalį visų tų apklausintų mokinių išleidžiamų pinigų; kiekvienas po 5,5 dol. (vidurkis). Tuo tarpu nedirbantieji išleidžia maždaug po 1,5 dol. kiekvienas (vidurkis).

Vaikai išleidžia ne visus gautus pinigus. Visi, išskyrus dvejus, pasisakė taupą. Kai kurie net deda pinigus į banką. Vieniems taupymo tikslai dar neaiškūs, kitiems daugiau ar mažiau ryškūs. Berniukai pasisakė taupą "ateičiai", "gyvenimui", "bet kam", "gal ką nors nusipirksiu", "mokyklai užsimokėti", "atostogoms", "fotografijos ir sporto įrankiams"; mergaitės — "dovonoms", "drabužiams", "stovyklai", "kolegijai".

Pateikę šiuos davinius, nuo išvadų tyčia dar susilaikome, kad leistume patiems tėvams bei auklėtojams pasvarstyti, palyginti ir pasisakyti, atsakant į sekančius klausimus.

KLAUSIMAI tėvams ir auklėtojams pasvarstyti

Kokio amžiaus vaikams jau galima duoti pinigų, kurie jiems priklausytų ir kuriuos jie galėtų pagal savo norą išleisti?

Kaip vaikui augant, leisti jam tapti vis labiau nepriklausomam ir savarankiškam pinigų atžvilgiu?

Ar gera reguliariai (pvz. kas savaitę) vaikams duoti nustatyta pinigų sumą, ar geriau tegul jie visada, kada reikia, ją paprašo?

Jei spręstumėte duoti reguliariai, kokia ta suma turėtų būti ir kokioms išlaidoms ji turėtų būti skirta — vien pramogoms ar ir reikalams, pvz. autobusui ir mokyklai?

Gal toji suma turėtų būti užmokesnis už kokį darbą ar darbelius? Ar iš viso gera duoti pinigų vaikams už įprastos namų ruošos darbelius?

Ar pinigai vaikui turėtų būti duodami, atsižvelgiant į jo elgesį: daugiau, jeigu jis geras; mažiau (arba visai nieko), jei jis elgiasi blogai?

Ar gera vaikui pažadėti pinigų, kad geriau mokytųsi?

Kaip padedate savo pastoviau ir daugiau uždirbantiems vaikams tvarkyti jų piniginius reikalus?

Kaip vaikus skatinate taupyti pinigus? Kokiems tikslams?

Ar pastebite vertę savo vaikams atsižadėti šiek tiek jų pačių pinigų dėl kitų, perkant dovaną šeimos nariams ar kai ką pasiunčiant giminėms į Lietuvą, paaukojant labdaros darbams ar lietuviškiems reikalams?

VLADAS RAMOJUS

DIEVAS MOKSLININKŲ LŪPOSE

Neseniai knygų rinkoje pasirodė naujausia kun. dr. J. Prunskio knyga „Mokslas ir religija“. Iki šiol autorius jau yra išleidęs 25 knygas ar brošiūras, o dar dvieju buvo redaktorius. Skaičiai liudija autoriaus ištvermę ir darbštumą. Tiesa, gausūs šio autoriaus parašyti tomai, išskyrus diplominių darbų Washingtono universitetui daktarato laipsniui gauti, neišsirikiuoja nei į mokslinę, nei į grožinę literatūrą. Dalis jų, liečiančios bolševikų ir nacių okupaciją Lietuvoje, turi istorinės vertės, nes tai buvo bene pirmasis lietuvis autorius, Vakaruose iškęlęs okupantų persekiojamos tautos vargus ir nelaimes.

Bet religinėj literatūroj, skirtoj plačiosioms skaitytojų masėms, kun. dr. Prunskis yra tikras milžinas. Šia tema nuo 1948 m. jis parašė ir išleido ar ne 12 atskirų veikalų, pradedant „Prie vilties kryžiaus“ (1948 m.) ir baigiant šią vasarą pasirodžiusia knyga „Mokslas ir religija“. Ir visos šios knygos dėl savo lengvumo, paprastumo, lanksčios kalbos ir gyvų aprašomų pavyzdžių visu spartumu skinasi sau kelią į skaitytojus, tuo skatinamos autorių kone kas metai paruošti naują knygą.

Dedikacija Gineičiams iššaukia mintį, kodėl tų Sibiro kankinių atminimui negalėjo būti parinktas kuris veikalas, liečias lietuvių tautos genocidą, kovas su okupantais, lietuvių golgotą Sibire ar partizanų kovų epochą. Toks, regis, būtų buvęs daug tikslesnis žy-

gis. Bet, iš kitos pusės žvelgiant, kas šiandien yra stipriausias faktorius kovoje su komunizmu — ar ne krikščionybė, ar ne religija, kuri neieško ir negali ieškoti jokios koegzistencijos su materialistiniu komunizmu, nes stovi bekompromisinės kovos fronte?

Todėl kiekvieną krikščionį dar labiau sustiprina žinomiausių pasaulio mokslininkų autentiški pasisakymai apie religiją ir Dievą, epizodiškai surikiuoti naujausioje kun. dr. J. Prunskio knygoje. Tas stiprinančias mintis paskelbė įvairūs pasaulio medikai, biologai ir botanikai, fizikai, chemikai, astronomai ir astronautai. Ir tai ne eiliniai žmonės, bet garsūs pasaulio universitetų profesoriai, Nobelio premijų laureatai, žinomiausi daktarai ir chirurgai, daugelis jų į pasaulines garsenybes iškilę jau mūsų laikais.

Mūsų laikais, erdvių nugalėjimo dienoje, štai prabyla žinomasis vokiečių mokslininkas Werner von Braun, kurio vardas erdvių nugalėjimo istorijoje paliks amžiams: „Savo dvasinę paguodą aš randu sąvokoje, kad Dievas yra tėvas. Savo dorovinio elgesio gaires randu sąvokoje, kad žmonės yra broliai. Dabar mokslininkai tiki, kad niekada gamtoje nėra sunaikinama medžiaga. Net ir mažiausioji dalelė negali išnykti be pėdsakų. Gamta nežino išnykimo, o tik pasikeitimą. Argi Dievas galėtų reikšti mažiau dėmesio savo kūrybos viršūnei — žmogaus sielai?“

Tai gilus ir reikšmingas laisvojo mokslininko atsakymas sovietų astronautams, kurie sakėsi erdvėse neradę Dievo...

Tokiais gyvais, logiškais ir ne vienam abejojančiam protą nušviečiančiais pavyzdžiais išmarginti 133 puslapiai, kuriuose skaitai palengva, priverstas giliau pamąstyti.

Kai kur įvestųjų asmenų biografijose pasitaiko ir neaiškumų. Kad ir rusų profesoriaus, chirurgo Vojno Jasenecio atvejuje. Rašoma, kad 1946 m. tas asmuo, kaip pasižymėjęs chirurgas, laimėjo net Stalino premiją, tapo ortodoksų kunigu ir net vyskupu. Susidaro išpūdis, kad Sovietų Sąjungoje tikra religijos laisvė — Stalino premijos laimėtojas gali laisvai sau stoti į kunigų seminariją, vėliau priimti kunigo ar net vyskupo šventimus ir atvirai tarti tikrai gilų ir tvirtą žodį apie Dievą ir religiją.

Užversdami šviesią, optimistišką ir gavią kun. dr. J. Prunskio knygą, nejučiomis susidarome išpūdį, kad religijos įtaka yra didelė ir jos ateities horizontai šviesūs. Tuo tarpu dr. J. Girmius savo moksliniame filosofiniame veikale „Žmogus be Dievo“ perspėja, kad nereikia užmerkti akių, nes ateizmas veržiasi platyn ir gilyn. Bet dr. Girmiaus žodžiai neša perspėjimą intelektualams, pajėgiantiems virškinti jo gilų minty imą, o kun. dr. J. Prunskis su optimistine paguoda plaukia į kiekvieno namus, nežiūrint ar juose gyventų gydytojas, inžinierius ar fabriko darbininkas.

MEILĖS INTRYGA

STASYS YLA

Intryga yra atskiras elementas meilės psichologijoje. Intrygos pagrindu yra dalinė partitis nežinomybės akivaizdoje, dalinis žavesys priedangoje. Tas dalinumas yra pagaujantis ir vedantis gilyn — atspėti, atidengti, sužinoti visumą.

Intryga turi daug laipsnių. Nuo pirmo žavesio, kuris pasotina akis ir pakutena širdį, ligi pastangų suartėti yra dar daug kitų žingsnių.

PIRMASIS ŽVILGSNIS

Nedaug tėra meilių “iš pirmo žvilgsnio”. Tai būtų kažkas nenormalu, kaip sako psichologai. Pirmas meilės žvilgsnis faktiškai nebūna pirmas. Sueina daug žvilgsnių į vieną, kuris tampa lemiamu, tam tikra prasme apsprendžiančiu. Jis apsprendžia susidomėjimą, ir tai yra pirmas intrygos laipsnis.

Moterys greičiau užintriuguojamos ir labiau intryguojančios. Jų žavumas didesnis ir kartu paslaptingesnis. Jos greičiau apsižvalgo, išskiria vieną iš daugelio, tik neturi drąšos padaryti pirmą žingsnį. Bet jos žino meną, kaip apsirengti ir pasistatyti, kad laimėtų pirmą norimo bernelio žvilgsnį. Apsirengimas ir pasistatymas nemažiau svarbus ir vyrui, kai jis nori laimėti moters žvilgsnį. Lyg artistas, prieš eidamas į sceną, jis gerai patikrina visus veido ir apdaro bruožus veidrodyje. Atėjęs į salę, jaučiasi kitas ir stengiasi toks būti. Juo labiau tai daro mergaitė.

Tie dalykai gerai žinomi abiem pusėm. Išvaizda ir laikysena būna pakilusi iš kasdienybės, pakopusi lyg į estradą. Bet kodėl žmogus turi būti visą laiką tik kasdienybėje? Ir kodėl jis ne tikresnis žmogus, kada pakopia aukščiau, negu tada, kai nulipa laiptais? Dabar jis įgyja naujos šviesos, kuri tikriausiai yra jame pastoviai. Kam jis save dengia kasdienybėje, kam vaidina kitokią tikrovę?

Pirmas sutelktas žvilgsnis pagauna lyg nauja minties gija, ir pamato žmoguje naują spėjama tikrovę.

PIRMASIS ŽINGSNIS

Nuo pirmo žvilgsnio einama prie pirmo žingsnio, kuris turi suartinti, suvesti. Tas žingsnis nedrąsus ir labai netikras. Tai savotiškas bandymas, kurio pasisekimas neapskaičiuojamas. Žingsnis lydimas troškimo, stipraus noro ne tik patikrinti akių žvilgsnį, bet ir atspėti širdies virpesį. Abi pusės vaidina, jei iš viso dar yra dvi pusės. Dažnai tik viena pusė domisi, o antroji tebėra neutrali. Bet kas daro pirmą žingsnį, žino intrygos paslaptį — neišsuduoti, neapsijuokinti, neparodyti savo iškilusio susidomėjimo, mažiausiai — nepaskubinti atidengti savo kortos.

Taip galvoja vyras, panašiai mergaitė. Ypač mergaitė žino, ar bent jaučia, kad, jei per daug parodys savo susidomėjimą, greičiau atstums, negu laimės, arba greičiau pažadins

kitus vyro interesus, o ne meilę. Yra senai žinoma moterų strategija, kaip ir generolų: jei nori priešingą pusę patraukti, turi pats pasitraukti. Viena paprasta moteris šią strategiją išreiškė žodžiais: “Moteris turi bėgti nuo vyro, ne jį vyti”. Tai yra intuityviškai pajautos intrygos menas, kuris pažadina vyro interesus bėgančio ar besitraukiančio laimikio ieškoti.

PIRMASIS ŽODIS

Pirmas žingsnis seka ir pirmą žodį, kuris būna labai bendras, asmeniškai mandagus, bet oficialus. Vaidybinis žaidimas reikalauja išlaikyti savo prestižą: mažiausiai kalbėti apie save, mažiausiai liesti kitą asmeniškai, ypač nieko neklausti. Tai priklauso ypač vyro taktikai. Mergaitė priešingai — labiau rūpi asmeniškai dalykai; bet ji taip pat nekalba apie save, greičiau ima kalbėti apie jį patį. Tai pirmas nevykęs vaidybinis moters žingsnis. Daugiau patyrusios “provokuoja” vyrą kalbėti apie jo studijas ir profesinius planus. Nors tie dalykai liečia ji asmeniškai, bet kartu neutralūs, dėl to vyras būna drąsesnis ir atviresnis kalbėti. Mergaitė, kuri noriai klausosi tokios kalbos, jam sukuria inteligentiškos moters išpūdį.

Vyras išauga moters akyse, kai jis kalba. Tai Ibseno Agnės pastebėjimas “Brando” dramoj. Ir Charles Maurois romane Pilypas kalba Marisei: “Jūs klausėt manęs tylėdama, ir aš pagalvojau, kad jums ne-

patinka. Bet kai pamačiau, kad jūs viską atsiminėte, ką kalbėjau, buvau nustebintas ir nušvitęs”. Marisė atsakė: “Kai jūs kalbėjote, aš jaučiausi, tartum būčiau išaugusi iš savęs ir pasidariusi daugiau inteligentiška. Mane stebino, kad jūs žinote tiek daug ir kalbate taip paprastai ir aiškiai. Man rodės, kad, klausydama jūsų, aš kažkur plaukiu kartu su jumis”.

Tai nėra asmeniška kalba, bet ji slepia asmenišką sutapimą, koks vyksta tarp gero kalbėtojo ir gero klausytojo, įkvėptas kalbėtojas įkvepia ir klausantį. Kai kalbėtojas nutyla, jo įkvėpimas dar lydi klausytoją mintimis ir vaizdu.

PIRMOJI VAIZDUOTĖS GIJA

Moteris greičiau ima pinti vaizduotės gijas apie sužavėjusį kalbėtoją. Bet ir kalbėtojas neužmiršta geros klausytojos. Ji stovi jo akyse su didelem, išplėstom, susidomėjusiom akim. Abiejų vaizduotė eina dar toliau. Vaizduotė įsiterpia tarp išorės grožio, patrauklumo, žavesio, kuris buvo pastebimas, ir paslėpto grožio, kuris lieka dar lyg mįslėje. Ir vaizduotė ieško atsakymo, žvelgdama į žmogų lyg iš tolimos erdvės. Vaizduotė yra lyg pratęstos akys, padidintos tartum žiūronai. Žiūronai priartina vaizdą, bet jį padaro mažiau ryškų ir savotiškai paspalvina vaivorykštiniais atspalviais. Toks vaizdas labiau intriguoja, nes gražesnis, negu tikrovėje, ir

kartu netikras, dėl to skatina vėl ieškoti tikrovinio vaizdo — pasitikrinti, palyginti dviejų žvilgsnių — tikrovinio ir išsvajotojo — matavimus.

Po keleto ar keliolikos pasitikrinimų vaizduotės reginys darosi lyg pranašesnis. “Jei žmogus gali taip atrodyti, jis gali toks ir būti”. Svajonė pagaliau uždeda savo akinius regimybėi. Tada vienas kitą mato lyg perkeltoj šviesoje, lyg sapnų karalystėj — su aureolėmis ir sparnais, kaip angelėlių.

Ar tada vaidyba baigiasi ir intryga mažėja? Kai kartą abu atsistoja ant pėdestalo, lyg dvi parko statulos, tada reikia mėnesienos arba saulėlydžių, kad galėtų vienas kitam deklamuoti poetų himnus, smilkyti dieviško aromato smilkalais, vienas kitą adoruoti. Tai yra sapnų arba svajonių kalba realybėje.

TIKROVĖ SVAJONĖSE

Svajonės ir sapnai yra toji realybė, kuri bene labiausiai pasako žmogaus dvasios veržimąsi. Tai paslėptoji tikrovė, dar neišvesta į sąmonės šviesą, bet nerimstanti ir prasiiveržianti kaip tik tokiais keliais, kurie protui neapčiuopiami. Meilė yra toks kelias.

Psichologija ir psichoanalizė turi pagrindo manyti, kad žmogus ieško save realizuoti kitame arba per kitus. Labiausiai to ieško nepasotintos meilės vaikai. Nebūtinai Čia reikia šauktis Freudo su jo nepasotintuoju “libido”. Kiti psichoanalistai mano, jog

kiekvienas žmogus siekia savo pilnatvės, jei savo brendime buvo kur nors užspaustas, prislopintas, neišlygintas. Taip pat ir žmogaus meilė, kuri turėtų bręsti savo visumoj iš pat mažens, būna nepasotinta. Žmogus tat bando atrasti save per kitą asmenį. Faktiškai, ne moteris yra žmogaus idealas ir ne vyras; ne vienos grožis ir ne antrojo jėga, bet tas pilnatvės ilgesys, iškilęs vieno ir antro dvasioje, nūn keistu būdu ieško savo atramos ir papildinio. Svajonė kyla iš vaizduotės, o ši — iš pojūčių patirties, bet aukščiau to viso yra savosios visumos ilgesys.

Tai yra neabejotina tiesa, ne mūsų laikų radinys, bent ne psichoanalizės. Ši tiesa buvo žinoma jau 15 amžiuje, jei imtume garsiąją Castiglione knygą *Courtier*, skirtą meilės kurtuazijai. Ar ši tiesa nebuvo žinoma jau graikų filosofams ir romėnų poetams? Šis faktas kaip tik ir paaiškina meilės vaidybos tikslą bei meilės svajonių prasmę.

Ar galima nevaidinti sapnuose ir svajonėse? Ar įmanoma neperkelti savo svajonių į gyvenimą ir gyvus asmenis? Kai vienas perkelia savo idealus į kitą, savaiame tą kitą padaro sceniniu personažu. Tam kitam pradžioje atrodo keistas ir juokingas visas tas pirmojo kalbėjimo, rašymo ir laikyenos būdas. Bet kai abu perkelia savo ilgesius į vienas kitą, tada nebėra juoko. Tik reikia saugotis viešumos, kad ši nesijuoktų iš abiejų...

TEKRAHO MIRGESY

KORNELIJUS BUČMYS, O. F. M.

MY FAIR LADY

Ilgas ir vingiuotas kelias, kuri vargingai gėlių pardavėjai teko pereiti iki žavingo pristatymo moderniskame ekrane. Teigiama, kad dramaturgas George Bernard Shaw pirmą kartą šią pagrindinę idėją sukūrė, besilankydamas skulptoriaus Rodin studijoje. Kiti spėlioja, kad jis ją pasiskolinęs iš W. S. Gilbert vaidinimo "Pygmalion and Galatea". Nepatenkintas Londono kritikais, G. B. Shaw savo naujos komedijos premjerai pasirinko Vieną, kur 1913 m. spalio 16 d. "Pygmalion" pasirodė rampų šviesoje. Tik sekančiais metais londoniečiai turėjo progos išvysti šį užsieniuose jau populiarų veikalą. Po 25 metų Leslie Howard surežisuotame filme, kurio pagrindinius vaidmenis atliko jis pats su Wendy Hiller, daug platesnės masės galėjo susipažinti su šiuo veikalu.

Apie galimybę perversi "Pygmalion" į muzikinę komediją, pats G. B. Shaw išsireiškė gana neigiamai: "Mozartas jau yra miręs!" Tačiau nuo 1942 m. kartu dirbą Alan J. Lerner ir Frederick Loewe po įvairaus pasisekimo sulaukusių kūrinų, pabandė laimėti ir sukūrė populiariausią muzikalinę komediją, kuri žavėjo ir tebežavi milijonus žmonių. Bandytas taip pasisekusį kūrinį vėl perversi į naują pristatymo būdą — filmą sumanytojams kėlė nemaža rūpesčių. Pasisekimui užtikrinti pa-

silikta iš scenos pastatymo du pagrindiniai artistai — Rex Harrison ir Stanley Holloway bei scenarijų ir rūbų kūrėjas Cecil Beaton. Pasilaikant visą muziką ir taip išpopuliarėjusias dainas, filmo papildomą muzikinį palydėjimą sukūrė tas pats F. Loewe, kai tuo tarpu tas pats libretistas A. J. Lerner papildė dialogus.

Rex Harrison, kaip fonetikos prof. Henry Higgins, pasirodo pilnoje artistinėje didybėje. Daug didesnių filmavimo galimybių dėka galima su pasigėrėjimu stebėti jo išlygintą vaidybą ir išraiškas, kai tuo tarpu net arti sėdintiems teatro žiūrovams daugelis detalių lieka neprieinamos ir nepastebimos. Sukirtęs lažybų su pulk. Pickering, jog paprastutę, žiauriu dialektu kalbančią mergaitę pusmečio laikotarpyje sugebės išauklėti išsilavinusia dama, profesorius savo uždavinį atlieka pasigėrėtinai.

Eliza Doolittle rolė gana komplikauta. Tai pačiai artistei sukurti autentišką paprastutės gėlių pardavėjos, o vėliau iškilmingos ponios charakterį — tikrai sunkus uždavinys. Julie Andrews scenoje pasiekė asmeniško triumfo, abiejais atvejais pasiekdama aukščiausio įtikėtinumo. To, deja, pasigendama Audrey Hepburn vaidyboje. Filmo pradžioje ji perdėtai dirbtina ir jos pasisekimas prasideda tik nuo tada, kai laimingai apibūdina lietaus padėtį Ispanijoje. Tuo tarpu, kai Audrey

Hepburn nors ir su giliu įsijautimu bando prisiderinti veido ir ypač lūpų išraiškoms, už ją dainuojanti Marnie Nixon toli gražu neprilygsta Julie Andrews išpildymui.

Režisoriaus George Cukor talentas sužiba ypač Harrison — Hepburn dialogų scenose po arklių lenktynių, po iškilmingų šokių bei filmo gale. Banguojant tarp švelnaus humoro ir šiltos užuojautos, jis pajėgia sukurti eilę jautrių ir nuoširdžių momentų. Pats filmo galas papuoštas su pramatoma amerikietišškai laiminga pabaiga, nes sudaromas išpūdis, jog Eliza į profesoriaus namus grįžta nuolatiniam gyvenimui. Paties G. B. Shaw nuomone, ji turėjo atidaryti gėlių krautuvę ir ištekėti už Freddy.

Svarbesnėse šalutinėse rolėse puikiai pasirodo Wilfrid Hyde White kaip pulk. Pickering, Gladys Cooper kaip profesoriaus motina, Jeremy Brett kaip Freddy bei Mona Washburn kaip profesoriaus šeimininkė.

Džiugu, kad ne vien tik Walt Disney rūpinasi pagaminti meniškų filmų, tinkamų visai šeimai. Jack Warner pastangos tikrai sveikintinos. Ir jomis bus grožėjamasi tikrai ilgą laiką.

THE OUTRAGE

Pagal japonų režisoriaus Akira Kurosawa 1951 m. išleistą ir klasikiniu tapusį filmą "Rashomon", 1959 m. Broadway teatruose buvo pa-

statytas to paties vardo vaidinimas. Nors naujo filmo "The Outrage" statytojai teigia, kad tekstas paruoštas pagal minėtą scenos veiklą, Martin Ritt surežisuotas filmas labai artimai seka japoniškąjį. Tik iš dvylikto šimtmečio Japonijos veiksmas perkeliamas į pereinamojo šimtmečio antrosios pusės Arizoną. Ta pati istorija skirtingai atpasakojama keturis kartus, ironiškai primenant teisybės trapumą žmonių liudijime. Po Amerikos civilinio karo pietiečių pulkininkas bando pradėti naują gyvenimą, kai jį su žmona užpuola meksikietis banditas. Vyras primušamas, surišamas, vėliau nužudomas, gi žmona išniekinama. Nors pirmi trys atpasakojimai išlaiko dramatinę įtampą, ketvirtoji versija neprasmingai paverčiama komedija. Artistiškai geriausiai ir įtikinamiausiai pasirodo Claire Bloom nuskriaustos žmonos rolėje. Paul Newman siaučia bandito vaidmeny, kai Laurence Harvey, kaip pietietis pulkininkas, stovi pasyvus, net ir tada, kai nesurištas. Šalutinėse rolėse padėti išdiskutuoja Edward G. Robinson, Howard DaSilva ir William Shatner. Filmas rezervuotinas tik suaugusiems.

ANATOMY OF A MARRIAGE

Po šiuo vienu vardu pristatomi dvynukai filmai: "My Nights With Françoise" ir "My Days With Jean-Marc". Panašiai kaip minėtuose filmuose "Rashomon" ir "The Outrage", prancūzų režisoriai André Cayatte svarsto vedybų nepasisekimo priežastis, žvelgdamas iš žmonos ir vyro perspektyvų. Abu filmai vaidinami tų pačių artistų, liečia tą pačią moterystę ir rišami panašiais įvykiais. Iš tikro abu filmai daug kuo skiriasi.

Kai vyras ar žmona bando pagrįsti savo teigimus, įvedami visai skirtingi epizodai, o ir bendrųjų epizodų vystymas gana skirtingas. Tad autorių nenoromis peršama išvada, kad ir vyras, ir žmona yra teisūs savo išdėstymuose. Jacques Charrier, dar neseniai pasirodęs prancūzų filmuose, vaidina subrendusiai. Žmonos rolėje debiutuoja daug žadanti Marie-José Nat. Tiek pesimistiškas fatalizmas, įtaigojamas nuo pat filmų pradžios ir neišvengiamai vedas prie galutinės suirutės, tiek pats pristatymo būdas sudaro moralinių priekaištų bet kuriai žiūrovų kategorijai.

THE AMERICANIZATION OF EMILY

Karo tema filmuose naudojama gana dažnai ir tai rodo, jog bendroji publika juos mėgsta. Retkarčiais pasitaiko ir aštriai karą pasmerkiančių ir pašiepančių filmų. Prieš atominį karą metų pradžioje išleistas "Dr. Strangelove", gi karo idėją bendrai kritikuoja dabartinis filmas, surežisuotas Arthur Hiller. Tekstas paruoštas pagal William Bradford Huie romaną. Tiek romane, tiek filme nepagarbiai pašiepiamas didvyriškumas ir karo didvyriai. Juk yra būdų ir priemonių savo idėją įtikinamai apginti ir be perdėto sarkavimo. Filme gi įtaigojamas herojų bailys, kurs, sėkmingai išvengęs fronto linijų, džiaugiasi galės saugiai tarnauti admiralui ištaigingame Londono viešbutyje. Tenka tik bodėtis, kai vienas iš svarbiausių Normandijos invazijos vadovų pavaižduojamas lyg neatsakomingas lunatikas. James Garner, kombinuojančio ir pamokslaujančio karininko vaidmeny, nors retkarčiais ir suteikia keletą linksmų momentų, pasilieka dirbtinas.

Tikrai puiki Julie Andrews vaidyba nemuzikalinėje rolėje, kurioje ji turi progos parodyti tiek dramatiškus, tiek komiškus sugebėjimus. Trumpesnėse rolėse prie filmo komiško prisideda James Curn ir Keenan Wynn. Tiek dialogai, tiek kai kurios situacijos sudaro moralinių priekaištų net ir suaugusių publikai.

THE LUCK OF GINGER COFFEY

Šis anglų gamybos filmas statytas Montrealyje. Brian Moore, paruošdamas šio filmo tekstą pagal savo to paties vardo romaną, pateikia gana paprastų turinį. Pusamžis nesėkmingas airis su žmona ir dukra palieka Dubliną ir bando laimėti Kanadoje. Dalinai dėl nesugebėjimo, dalinai dėl perdėto savęs vertinimo Ginger praranda vieną darbą po kito, praleisdamas net grįžimui rezervuotus pinigus. Net ir mylinčios žmonos kantrybė baigiasi ir ji ruošiasi jį palikti, bet galutinai jo pasigaili. Filmo žavesys ne turiny, bet veikėjų psichologiniame išryškinime ir pristatymo būde, kurs perdėm išpintas apčiuopiamu gyvenimiškumu. Rob. Shaw ir Mary Ure, vyro ir žmonos vaidmenyse, sukuria tikrai įtikinančius charakterius. Suaugusiems.

BEBO'S GIRL

Artimai prisilaikydamas italų rašytojo Carlo Cassola populiaro romano "La ragazza di Bube", režisoriaus Luigi Comencini pateikia filmą, pavaižduojantį pokarinį gyvenimą šiaurinėje Italijoje bei partizanos bandą įsijungti į visuomeninį gyvenimą, susipažįsta su kaimo mergina ir įsimyli. Įsivėlęs į politinius užkuliusius, slapstosi, laukia

NE PRIEKAIŠTAS

“L. L.” birželio mėn. “Jaunoji karta ir lietuviškumas” str. jaunimo atstovė pasisako, kad daugelis jaunų žmonių mažai orientuojasi gyvenime, nes nesą pavyzdžių. Daromas priekaištas ir katalikų Bažnyčiai, kad neduodanti pavyzdžių, koks turėtų būti mūsų laikų šventasis ar mūsų laikų katalikas... Jaunieji jau daug atpažino vyresniųjų negeroivių, todėl turi nedelsdami ryžtis iš jų išsivaduoti. Nesiorientavimas, neramumas, abejojimas, bailumas, nuobodumas, beviltiškumas ir daug kitų blogybių yra vaisiai netinkamo gyvenimo.

J. Kaknevičius, Toronto

Ano straipsnio autorė A. Skirmuntaitė *Ūjokio priekaišto katalikų Bažnyčiai neda-*

EKR. MIRGESY (iš 393 p.) partijos draugų pagalbą. Po ilgos pertraukos mergina susiranda darbą mieste, susipažįsta su vienu rašytoju, kurs norėtų ją vesti. Vėl sužinojusi apie partijos draugų apleisto partizano suėmimą ir teismą, mergina skuba jo pagosti ir sustiprinti ištikimo laukimo pažadu. Įvykių eiga kiek lėta, šalia jaunuolių asmeninių santykių įvedant įvairias aplinkybes, pavaizduojančias tuometinį italų politinį gyvenimą. Ypač nuoširdi ir pagaujanti Claudia Cardinale vaidyba. Dar paminėtini Georges Chakiris ir Marc Michel. Suaugusiems.

394

ro, tik tvirtina, kad tokių pavyzdžių nėra ir paaiškina kodėl. Čia pacituojame jos žodžius: “Todėl daugelis jaunų žmonių mažai orientuojasi, kas jie turėtų tapti, nes pasaulis, kuriame jie turės gyventi, dar neišivaizduojamas, o gyvenimo pavyzdžių jam šiuo metu nėra (lygiai, kaip sakysime, katalikų Bažnyčioje, šiame atsinaujinimo amžiuje jos orientacijai į pasaulį keičiantis, šiuo metu nėra pavyzdžių, koks turėtų būti mūsų laikų šventasis ar mūsų laikų katalikas)”. (“L. L.” 1964, birželis, i8() psl.). Iš šio sakinio aišku, kad ne Bažnyčia kaltinama, bet pats laikų kitimas laikomas pavyzdžių trūkumo priežastimi, tarsi naujiems laikams reikėtų naujų (dar nebuvusių, taigi neįmanomų) pavyzdžių. Šis pastarasis tvirtinimas diskutuotinas: argi negalima laikyti Dooley, Albert Schweitzer, Teilhard de Chardin, Henri Perrin (minimo pereiname ir šiame numeryje) pavyzdžiais moderniems žmonėms, kad ir jaunuoliams? — Red.

Apsidžiaugiau radęs tiek daug apie L. K. M. Akademijos suvažiavimą.

“Gyvenimui tekant” skyrių skaitau su įdomumu.

(Inž.) P. Baltakis, San Diego

VIENAS IŠ KETURIŲ

Žaviuosi “Laiškais Lietuviams”. Tai vienas iš ketveto žurnalų, kuriuos perskaitau ištisai — nuo pirmo iki paskutinio puslapio.

Saulė Palubinskiene

“Laiškams Lietuviams?” garbė priklausyti prie to ketveto. — Red.

ERDVĖS REIKŠMĖ

“Laiškai” įdomūs. Tik prašau nepalikti pusę puslapių tuščių.

J. K., Australija

Erdvė yra ne tik tam, kad ji būtų užkimštai pripildyta, bet ir tam, kad išryškintų užpildytas vietas ir kad būtų kur akims atsigaivinti.

Medžiagos kiekybė dėl to nenukentėjo: šiuo metu, pritaikius šriftą, jos talpinaime šeštadaliu daugiau, negu prieš metus. — Red.

PATAISA

Šių metų rugsėjo mėn. 263 psl. priešpaskutinis sakinys pataisytinas: “Šioji kūryba yra galutinė fazė kasdieninio ruošimosi, kurio metodika prasideda anksti rytą, garsiai skaitant prancūzų ir vokiečių poezijos veikalus, meno istorijos ir teatro, kritikos studijomis, detaliu muziejų ir bibliotekų turinio peržiūromis visur atidžiai ieškant tikrojo žodžio...” ir t. t.

1964 METŲ TURINYS

ĮVAIRUS STRAIPSNIAI

Tikinčiojo santykiai su netikinčiuoju — <i>dr. J. Girmius</i>	4
Fotografijos menas — <i>A. Kurauskas</i>	16
Dirbame, nes esame broliai — <i>dr. A. Liulevičius</i>	40
Kantrybė — <i>A. Grauslys</i>	66
Kad tėvynėj rankomis supančioti — <i>K. Trimakas, S. J.</i>	76
Oskaras Vladislovas Milašius, 1877-1939 — <i>dr. J. Grinius</i>	84
Dail. Algirdas Kurauskas — <i>Redaktorius</i>	94
Auka, solidarumas, įprasminimas — <i>K. Trimakas, S. J.</i>	109
Kokį aš noriu matyti kunigą — <i>Pr. Razminas (pirmoji premija,)</i>	113
Jungtinės Tautos neatlieka savo pareigų — <i>dr. A. Trimakas</i>	120
Žiūrint į kunigą pasauliečio akimis — <i>N. Gailiūnienė (antroji premijai)</i>	148
Mūsų kovų ir veiklos dvasia — <i>vysk. V. Brizgys</i>	150
Mąstyti, mylėti, apaštalauti — <i>E. Leseur</i>	168
Jaunoji karta ir lietuviškumas — <i>A. Skirmuntaitė</i>	186
Trompetė ir vargonai — <i>G. Ivaškienė (antroji premija)</i>	192
Gėris sklinda skleidžiamas — <i>A. Grauslys</i>	194
Lietuviškos spaudos atsakomybė — <i>K. Trimakas, S. J.</i>	220
Neturtas aukso šalyje — <i>V. Kleiza</i>	229
Donelaičio "Metų" žmogus ir pasaulis — <i>V. Kavaliūnas</i>	256
Apaštalavimo keliais ir takais — <i>A. Grauslys</i>	260
Žibuntas Mikšys — <i>P. Rėklaitis</i>	267
Į mokslą ir kūrybą — <i>A. Liuima, S. J.</i>	289
Liturginis atsinaujinimas ir mes — <i>dr. A. Liulevičius</i>	294
Mokslo akademija — <i>Paskaitų ištraukos ir išvados</i>	301
Kokį aš noriu matyti kunigą — <i>Konkurso dalyviai</i>	328
Laiškas Lietuvos kunigui — <i>Br. Krokys</i>	335
Tiek žmogus kiek kitam gero duoda — <i>B. Markaitis, S. J.</i>	364
Pusė žmonijos alkana — <i>B. Krištanavičius, S. J.</i>	368

AKIRAČIUS PLEČIANT

Simpoziumas apie "Vietininką" — <i>G. Ivaškienė, Br. Krištanavičius, S. J., K. Trimakas, S. J.</i>	156
Anketa apie spaudą — <i>Spaudos suvažiavimo dalyviai</i>	227 — 228
Pasisakymas apie spaudą — <i>A. ir G. Ivaškai</i>	308
Kas mums įdomu spaudoje — <i>B. Mažeikienė</i>	346
Jaunimą reikia informuoti apie Lietuvą — <i>G. Procuta</i>	381
Kodėl Jėzuitų Ordinas buvo panaikintas — <i>J. Venckus, S. J.</i>	384

ATSINAUJINANČIOJE BAŽNYČIOJE

Atsiliepimai ir atoveikiai — <i>A. Grauslys</i>	22
Krikščionis pasaulyje — <i>G. Kijauskas, S. J.</i>	25
Popiežiaus kelionė į Šv. Žemę — <i>G. Kijauskas, S. J.</i>	57
Suvažiavimas pusiaukeleje — <i>dr. A. Liulevičius</i>	57, 122
Kulto reformos pradžia — <i>A. L.</i>	138
Gyvoji liturgijos dvasia — <i>G. Kijauskas, S. J.</i>	233
Religija slopinama — <i>A. L.</i>	283
Žvilgsniai ir šypsenos apie Suvažiavimą — <i>A. L.</i>	318
Liturginio atsinaujinimo galimybės — <i>dr. A. Liulevičius</i>	353
Sūdna diena ir Mišių prasmė — <i>Redaktorius</i>	382

GYVENIMO IŠMINTIS

V. Krėvės svyravimai ir pusiausvyra — <i>St. Yla</i>	10, 63
Naujo darbo pradžia — <i>B. Krištanavičius, S. J.</i>	173
Amžinų kovų laukuose — <i>B. Krištanavičius, S. J.</i>	202
44 virtuvės — <i>B. Krištanavičius, S. J.</i>	239

Atstatymo ženklai — <i>B. Krištanavičius, S. J.</i>	271
Frosinanės provincija — <i>B. Krištanavičius, S. J.</i>	310
Henri Perrin, kunigas - darbininkas — <i>A. Grauslys</i>	336 372

JAUNYSTĖS KRYŽKELĖS

Nauja suknelė Marytei — <i>D. Bindokienė</i>	30
Jaunimas kryžkelėse — <i>G. Kijauskas, S. J.</i>	170
Apie "Modernią mergaitę" — <i>Z. Stirbytė, Z. Burneikytė, R. Pakeltytė, V. Brazdžionytė</i>	213
Aštuoniolikmetės laiškas įsimylėjusiai draugei — <i>Teresė</i>	214
Apie apatiją ir rekolekcijas — <i>Studentai, Janina ir G. Kijauskas, S. J.</i>	245
Kur vėdi? — <i>A. Jūragis</i>	356
Meilės intryga — <i>St. Yla</i>	390

PRIE ŠEIMOS ŽIDINIO

Argi tėvai neturi žinoti? — <i>P. K.</i>	28
Kodėl autoritetas šeimoje nyksta — <i>P. Maldeikis</i>	48
Demokratija šeimoje — <i>P. Maldeikis</i>	81
Kantrybė priešvedybinėje ir vedybinėje meilėje — <i>A. Grauslys</i>	92
Kaip lietuvybę vaikuose ugdyti — <i>J. Miškinis</i>	102
Kantrybės ugdymas šeimoje — <i>A. Grauslys</i>	128
Myte, pagirdėk — <i>G. Ivaškienė</i>	133
Siela, kuri kyla, kelia pasaulį — <i>A. Grauslys</i>	165
Tautinės gyvybės išlaikymas šeimoje — <i>J. Kojelis</i>	200
Naujos pažiūros j moters pašaukimą — <i>G. Ivaškienė</i>	234
Nėgi mes moterys, esame tokios nelaimingos — <i>G. Ivaškienė</i>	277
Auka šeimai, rutina profesijoje — <i>B. Mažeikienė</i>	309
Lietuvių kalbos ugdymas — <i>dr. J. Pikūnas</i>	348
Mylėjimo psichologija — <i>S. Palubinskienė</i>	370
Tėti, duok man dolerį! — <i>K. Trimakas, S. J.</i>	386

SIELOS LABIRINTAI

Sielovada ar psichoterapija? — <i>dr. Ant. Sužiedėlis</i>	60
Kiek uošviai kalti, kad jaunavedžiai nesugyvena — <i>dr. A. Liaugminas</i>	99
Lietuviškos šeimos paskirtis — <i>dr. J. Pikūnas</i>	134
Sergu, laikyk mane išteisintu — <i>dr. Ant. Sužiedėlis</i>	198

RAIDŽIU RINKTINĖS

Knygų recenzijos, literatūrinės pastabos

N. Jankutės "Žebriuko nuotykiškai miške" (*S. P.* — 68). D. Bindokienės "Keturkojis ugniesesys" (*A. Kleizienė* — 180). J. Švabaitės "Vynuogės ir kaktusai" (*A. Rūta* — 207). A. Kairio "Diagnozė" (*A. Rūta* — 208). J. Kralikausko "Mindaugo nužudymas" (*A. Rūta* — 248). K. Bradūno "Sidabrinės kamanos" ir J. Kralikausko "Mindaugo nužudymas" (*St. Yla*, "Įsijaustas žvilgsnis praetin" — 285). Vyt. Alanto dramos (*A. Rūta* — 320). M. Katiliškio "Šventadienis už miesto" ir P. Andriušio "Purienos" (*A. Rūta* — 344). Kun. dr. J. Prunskio "Mokslas ir religija" (*VI. Ramojus*, "Dievas mokslininkų lūpose" — 389).

Eilėraščiai, ištraukos

Iš V. Krėvės "Dangaus ir žemės sūnų" — 10, 13, 64. O. V. Milašiaus "Paguodos žodžiai" — 91. K. Bradūno "Lunaris" — 125. V. Mačernio eilėraščiai — 164, 226, 243. Iš M. Katiliškio "Šventadienis už miesto" — 344. Iš P. Andriušio pasakojimų — 345.

"Laiškai Lietuviams", Tėvų Jėzuitų leidžiamas religinės ir tautinės kultūros mėnesinis žurnalas. Redaguoja K. Trimakas, S. J. Adresas: 2345 W. 56th St. Chicago, 111. 60636. U. S. A.

ATSIŪSTA PAMINĖTI

Aleksandras Merkelis. ANTONAS SMETONA. Jo visuomeninė, kultūrinė ir politinė veikla. Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos leidinys. 1964 m. Niujorke. XVI + 740 + 28 psl. (pastarieji nenumuruoti iliustracijų psl.). Formatas 6X9 colių. Kietais viršeliais. Kaina 12.50 dol. Monografijos užsakymus priima K. Pocius, 3908 Fir St., East Chicago, Ind. 46313.

LITUANUS. Lithuanian quarterly. Spring 1964. A commemorative issue on the 250 anniversary of the classic Lithuanian poet Kristijonas Donelaitis. Editor: Thomas Remeikis.

Sac. dr. Joannes Baptista Bičiūnas. DOCTRINA ECCLESIOLOGICA S. Roberti Card. Bellarmini cum ilia Joannis Card, de Turrecremata comparata. Romae. 1963. 71 psl.

Kun. dr. J. Bičiūnas. APAŠTALŲ SOSTO IR JĖZUITŲ ORDINO PIRMIEJI BANDYMAI jėzuitus įkurdinti Lietu-

voje (1555-1565). Atspaudas iš Tautos Praeities II t. 1 kng. 33-47 psl. Roma, 1964.

Stasė Vanaigaitė - Petersonienė. NULAUŽTA ŠAKA. Trijų vaizdelių pynė: Žiburinis, Nulaužta šaka, Rungtynės. Išleido Amerikos Lietuvių Vaiko Ugdymo Draugija. 1964. Viršelis V. Vijeikio. 81 psl. Kaina 2 dol.

N.K.K. ir Europos Lietuvos KALENDORIUS. 1965 metai. Su įdomiom istorinėm pastabom, mūsų literatų kūrybos ištraukom, eilėraščiais bei anekdotais kiekvienos dienos lapo gale.

ATEITIS. Rugsėjo ir spalio nr. Pirmieji naujos, S. Radvilos vadovaujamos, redakcijos numeriai. Dėmesį patraukia G. Kijausko, S. J., J. Bogutos ir A. Idzelio straipsniai. Gyvenimas stebimas iš arti studentų pasisakymuose bei pasaulinių, lietuvių visuomeninių bei ateitininkų organizacinių aktualijų komentaruose.

KONKURSA APIE JAUNIMĄ IR TĖVUS

Jaunimui 13-19 metai yra perėjimo tiltas iš vaikystės į suaugusio dienas. Tai kritiškas laikas ne vien bręstančiam jaunuoliui, bet ir juo besirūpinantiems tėvams. Jausdami šios problemos svarbą, "Laišku Lietuviams" žurnalo vardu skelbiame rašinio konkursą, teima SANTYKIAI TARP TĖVŲ IR BRĖSTANČIO JAUNIMO, kurie galėtų, būti svarstomi įvairiose tarp savęs besirišančiose srityse: pedagoginėje, socialinėje, pasaulėžiūrinėje, tautinėje, dorinėje, religinėje ir kt.

Rašinys (straipsnis, beletristinis vaizdelis ar pan.) turi būti ne ilgesnis kaip 3000 žodžiu, pasirašytas slapyvardžiu ir išsiųstas kartu su atskirame vokelyje užrašyta tikrąja autoriaus pavarde bei adresu "Raiškų Lietuviams" redakcijai, 2345 W. 56th St., Chicago, Ill. 6063,6, U.S.A., ne vėliau 1965 m. vasario 10 d. Atsiųsti rašiniai tampa žurnalo nuosavybe ir gali būti jame spausdinami. Skiriamos trys premijos: I— 70 dol., II — 40 dol. ir III — 30 dol.

Norėdami, kad ir jaunimas pasisakytų, skelbiame konkursą ta pačia tema jaunimui, ne vyresniam kaip 20 metu amžiaus, skirdami dvi premijas: I — 30 dol. ir II — 20 dol. (rašiniai turi būti pažymėti "jaunimo konkursui").

jury komisiją sudaro: J. Ignatonis (pirm.), kun. P. Patlaba, V. Tumasonienė, D. Lukienė ir J. Kavaliūnas.

ŠVENTĖ

1965 m. "Laiškų Lietuviams" metinė šventė įvyks gegužės 15 d. Jos metu bus įteiktos žurnalo konkurso premijos. Meninę dalį išpildys baleto šokėjai VIOLETA KAROSAITĖ IR JAUNUTIS PUODŽIŪNAS.

2345 West 56 th Street, Chicago, Illinois 60636